
Quick Scan Administratieve Lasten Procesrecht

De belangrijkste administratieve lasten als gevolg van het procesrecht geïdentificeerd en gekwantificeerd.

Eindrapportage 1.0

SIRA Consulting B.V.
Edisonbaan 14 C-5
3439 MN Nieuwegein

Telefoon: 030 - 750 37 41
Fax: 030 - 750 37 42
E-mail: info@siraconsulting.nl

Quick Scan Administratieve Lasten Procesrecht

De belangrijkste administratieve lasten als gevolg van het procesrecht geïdentificeerd en gekwantificeerd.

Eindrapportage 1.0

Nieuwegein, 18 oktober 2004

Drs. ing. P.M.H.H. Bex
Mr. A. van Vliet (MSc)

SIRA Consulting is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoekresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SIRA Consulting. SIRA Consulting aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Doc: eindrapport 1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Administratieve lasten procesrecht en de kabinetsdoelstellingen	3
1.2	Achtergrond en doelstelling van de Quick Scan AL Procesrecht	3
1.3	Leeswijzer	5
2	Uitgangspunten en werkwijze Quick Scan	6
2.1	Standaardkostenmodel	6
2.2	Aandachtspunten AL-kostenmodel Procesrecht	8
2.3	Werkwijze Quick Scan	9
2.4	Afbakening Quick Scan	11
3	Selectie regelgeving en procedures	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Selectie regelgeving	14
3.3	Selectie van procedures	16
4	Administratieve lasten	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Administratieve lasten procesrecht	19
4.3	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – sector kanton	21
4.4	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – sector civiel	24
4.5	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – overig	26
4.6	Algemene wet bestuursrecht	28
4.7	Faillissementswet	29
5	Conclusies	30
	Bijlage	
I	Leden van de begeleidingscommissie	
II	Uitgangspunten berekening AL in het SKM	
III	Selectiegegevens procedures	
IV	AL-kostenmodel Procesrecht	
V	Interviewlijst	
VI	Suggesties voor reductie AL Procesrecht	

1 Inleiding

1.1 Administratieve lasten procesrecht en de kabinetsdoelstellingen

De overheid formuleert wet- en regelgeving om bepaalde doelstellingen te realiseren en het gedrag van burgers en bedrijven te structureren en te sturen. Het procesrecht is onderdeel van deze wet- en regelgeving. Naast de positieve effecten van het procesrecht op de samenleving, zoals toegang tot het rechtsbestel en gelijkwaardigheid van procespartijen, veroorzaakt de regelgeving voor bedrijven en burgers ook kosten. Voorbeelden hiervan zijn de kosten van het opstellen van dagvaardingen en het laten betekenen van allerlei stukken.

Het bedrijfsleven heeft in toenemende mate last van de bureaucratie en de kosten van administratie die voortvloeien uit wet- en regelgeving. De administratieve lasten (AL) van de totale regelgeving van het Rijk voor bedrijven worden geschat op € 16,4 miljard; ongeveer 3,6 procent van het Bruto Binnenlands Produkt. Het betreft hier de kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit regelgeving van het Rijk. Het Kabinet wil onder andere het economische herstel bevorderen en het ondernemingsklimaat verbeteren. Wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende AL in het bijzonder vormen een belemmering bij de bedrijfsvoering en daarmee van dit ondernemersklimaat.

Het kabinet heeft derhalve een concrete en meetbare doelstelling geformuleerd, de AL voor bedrijven moeten in de huidige kabinetsperiode (2003-2007) met een kwart verminderen ten opzichte van 31 december 2002. Deze doelstelling van het kabinet Balkenende II is terug te vinden in het Hoofdlijnenakkoord "Meedoen, meer werk en minder regels"¹. Hierbij gaat het zowel om het verminderen van AL uit bestaande regelgeving als het zoveel mogelijk beperken van AL uit voorgenomen regelgeving. Het ministerie van Justitie heeft de reductie van AL uit het procesrecht vanwege het bijzondere karakter van dit rechtsgebied, benoemd als parallel traject. De reducties die eventueel te behalen zijn op dit terrein vallen niet onder de 25%-doelstelling, maar kunnen wel bijdragen aan het realiseren van bovengenoemde doelstellingen.

1.2 Achtergrond en doelstelling van de Quick Scan AL Procesrecht

Het ministerie van Justitie heeft eind 2003 de AL die rechtstreeks voortvloeien uit de regelgeving van het ministerie onderzocht in een nulmeting. Hierbij zijn de AL uit het procesrecht niet onderzocht. Het ministerie heeft echter aangegeven dat vanwege (1) de geschatte omvang van de lasten die voortvloeien uit het procesrecht en (2) de mogelijkheden om deze reduceren ten behoeve van een beter ondernemingsklimaat, nader onderzoek naar de lasten uit het procesrecht wenselijk is.

¹ Te vinden op internet onder http://formatie.regering.nl/Images/63_16956.pdf.

Het ministerie van Justitie heeft daarom het project “Quick Scan Administratieve Lasten Procesrecht” opgestart. Het project heeft als doelstelling:

Het op hoofdlijnen identificeren en kwantificeren van de belangrijkste administratieve lasten als gevolg van het procesrecht zoals dat in de regelgeving van het ministerie van Justitie is vastgelegd.

Hierbij is benadrukt dat duidelijke en specifieke uitgangspunten voor dit onderzoek dienen te worden vastgesteld om de AL te onderzoeken. Het procesrecht biedt procedures voor het oplossen van geschillen tussen private partijen onderling of tussen private partijen en de overheid. De daarbij geldende regels en informatieverplichtingen zijn nodig om de geschilbeslechting optimaal te laten verlopen. Rechterlijke geschiloplossing conform het procesrecht moet in dit verband dan ook gezien worden als publieke dienstverlening.² Dit kenmerk heeft tot gevolg dat discussie kan ontstaan over het verplichtende karakter van het procesrecht. De begeleidingscommissie heeft aangegeven dat een aantal procedures binnen het procesrecht dermate onderdeel is van de bedrijfsvoering van ondernemingen zijn dat gesteld kan worden dat een bedrijf vaak geen vrije keus heeft en derhalve voldaan dient te worden aan bepaalde verplichtingen om het geschil conform het procesrecht te kunnen oplossen. In dit onderzoek zijn deze juridische procedures geïdentificeerd en zijn de kosten van de informatieverplichtingen gekwantificeerd. Deze aard van het procesrecht heeft tot gevolg dat bij het definiëren en afbakenen van de AL uit het procesrecht duidelijk moet worden aangegeven welke handelingen van partijen worden beschouwd als onderdeel van informatieverplichtingen uit het procesrecht. In overleg met de begeleidingscommissie heeft deze afbakening plaatsgevonden.³ In hoofdstuk 2 is dit nader uitgewerkt.

Het bovenstaande perspectief bevestigt dat de AL niet per definitie als negatief voor het bedrijfsleven moeten worden gezien. Met de informatieverplichtingen wordt invulling gegeven aan processuele hoofdbeginselen als hoor en wederhoor, de eisen van behoorlijke procesvoering en de processuele goede trouw. Tevens kan de rechter zich snel laten informeren over het geschil dat ten grondslag ligt aan de procedure. De informatieverplichtingen vormen dan ook één van de voorwaarden voor een integere en tijdige geschilbeslechting. Het voorgaande wil echter niet zeggen dat geen verbeteringen in regels en de uitvoering daarvan aan te brengen zijn, die de lasten van partijen verminderen zonder afbreuk te doen aan deze voorwaarden.

In deze Quick Scan zijn op hoofdlijnen de belangrijkste AL uit het procesrecht in kaart gebracht. Hierbij is een methode gebruikt die als doel heeft om met beperkte middelen zo veel mogelijk inzicht in de AL te verkrijgen. De begeleidingscommissie heeft hierbij aangegeven dat met deze methode een deel van de totale kosten van partijen uit het procesrecht in kaart heeft gebracht. De redenen zijn dat (1) alleen de procedures die het meeste voorkomen zijn onderzocht en (2) alleen de tijdsbesteding van bepaalde handelingen zijn onderzocht. Daarnaast zijn de uitkomsten van de Quick Scan gebaseerd op een beperkt aantal interviews. Het bovenstaande betekent dat (1) de daadwerkelijke kosten van partijen uit het procesrecht variëren binnen een bepaalde bandbreedte van de uitkomsten van de Quick Scan, (2) de uitkomsten niet statistisch zijn onderbouwd en (3) een indicatie geven van de gemiddelde kosten van partijen uit informatieverplichtingen. Het verkregen inzicht in AL kan door het ministerie van Justitie worden gebruikt als beleidsinformatie. In hoofdstuk 2 en 3 is de gebruikte methode nader uiteengezet.

² Zie ook de brief van de Raad van de Rechtspraak aan het ministerie van Justitie d.d. 15 juli 2004 kenmerk: uit 4241 / ontw RCH.

³ De samenstelling van de begeleidingscommissie is opgenomen in bijlage I.

Tijdens de uitvoering van het onderzoek diverse geïnterviewden suggesties gedaan om de AL uit het procesrecht te reduceren. Deze suggesties zijn op hoofdlijnen opgenomen in bijlage VI. Naast het onderliggende onderzoek zijn er andere bronnen voor reductievoorstellen inzake het procesrecht. Het betreft (1) de reductievoorstellen zoals ingediend door de deskundigen binnen het ministerie van Justitie, (2) de reductievoorstellen zoals ingediend door de Gemengde Commissie van het ministerie van Justitie en (3) de voorstellen zoals opgesteld door de Raad van de Rechtspraak⁴. Deze voorstellen zijn beschikbaar binnen het ministerie van Justitie.⁵

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de achtergrond en de doelstelling van de Quick Scan AL Procesrecht. In hoofdstuk 2 wordt – na een toelichting over het Standaardkostenmodel en het AL-kostenmodel Justitie – aandacht besteed aan de werkwijze, die gehanteerd is voor de uitvoering van de Quick Scan. Hoofdstuk 3 gaat in op de wijze waarop (1) de regelgeving inzake het procesrecht en (2) de belangrijkste procedures uit het procesrecht vanuit het oogpunt van AL zijn geselecteerd. Hoofdstuk 4 kwantificeert de AL die voortvloeien uit het procesrecht waarbij apart inzicht wordt gegeven in de AL die voortvloeien uit de diverse procedures. In hoofdstuk 5 tenslotte zijn de conclusies uit de Quick Scan weergegeven.

⁴ Rapport van de Commissie verbetervoorstellen civiel. Verkrijgbaar bij de Raad voor de Rechtspraak.

⁵ Aanspreekpunt is de AL-coördinator binnen de directie Wetgeving.

2 Uitgangspunten en werkwijze Quick Scan

2.1 Standaardkostenmodel

Om inzicht te krijgen in de omvang en de oorzaken van AL en om te waarborgen dat verschillende berekeningen van de AL onderling vergelijkbaar zijn, is het belangrijk om het Standaardkostenmodel (SKM)⁶ als rijksbrede methodiek te hanteren. De Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten (IPAL) die onder het ministerie van Financiën valt, heeft daarom een faciliterende handleiding opgesteld⁷ die inzicht verschaft in de uitgangspunten voor het opzetten en gebruiken van het SKM.

Definitie administratieve lasten

AL zijn de kosten voor het Nederlandse bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen, die voortvloeien uit regelgeving van de overheid. Het gaat om het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie.

Informatieverplichtingen in het procesrecht

Kernbegrip in de definitie zijn de informatieverplichtingen die in de regelgeving zijn opgenomen in de verschillende artikelen. Vanwege de specifieke aard van het procesrecht is onduidelijk of en wanneer er sprake is van een informatieverplichting. Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 kan de rechterlijke geschilbeslechting worden gezien als publieke dienstverlening. Dit betekent dat de hierbij geldende verplichtingen van een andere aard zijn dan de informatieverplichtingen die op bedrijven rusten in het kader van bestuurlijke en toezichthoudende taken van de overheid (zoals de verplichting om een bouw- en milieuvergunning aan te vragen voor de bouw en exploitatie van een fabriekshal). In het burgerlijke procesrecht zijn het de partijen zelf die bepalen via welke procedure een geschil beslecht wordt. Indien de procespartijen ervoor kiezen hun geschil via de rechter te laten beslechten dan dient te worden voldaan aan bepaalde informatieverplichtingen. Deze informatieverplichtingen zijn nodig om te kunnen voldoen aan de grondwettelijke en internationaalrechtelijke eisen, zoals de eis inzake hoor- en wederhoor, die gesteld worden aan de rechtspraak. Dit zijn de informatieverplichtingen die in de huidige Quick Scan in kaart worden gebracht.⁸

⁶ Door het SKM specifiek in te vullen voor Justitie (onder meer met de regelgeving, de informatieverplichtingen en de administratieve handelingen) ontstaat het AL-kostenmodel Justitie.

⁷ Handleiding Administratieve Lasten en Standaardkostenmodellen, IPAL, 23 december 2003.

⁸ IPAL heeft aangegeven dat bij de huidige afbakening bewijslevering door partijen niet worden gezien als een informatieverplichting en dat de kosten hieruit niet zijn onderzocht. De begeleidingscommissie heeft van de opmerking kennis genomen maar heeft aangegeven dat de afbakening van de informatieverplichtingen definitief is vastgesteld. De kwantificering van deze kosten valt buiten de uitgangspunten van de Quick Scan. De begeleidingscommissie heeft aangegeven dat deze kosten eventueel in een ander onderzoek met andere uitgangspunten of in de bestaande parallele trajecten binnen het ministerie van Justitie nader kunnen worden onderzocht. Hiertoe zal IPAL in overleg treden met het ministerie van Justitie over de wijze waarop deze kosten in de andere trajecten binnen het ministerie zijn opgenomen.

Voorbeelden van veel voorkomende informatieverplichtingen binnen het procesrecht zijn:

- *Het (laten) opstellen van een dagvaarding.* Hiertoe behoort het gehele proces van het verzamelen van gegevens ten behoeve van de dagvaarding, het opstellen van de dagvaarding (door een procesvertegenwoordiger) en het betekenen van de dagvaarding aan de gedaagde.
- *Het (laten) leggen van executoriaal beslag op roerende goederen.* Hiertoe behoort het gehele proces voor het in beslag nemen van roerende goederen (al dan niet onder een derde). Dit is inclusief het inhuren van een deurwaarder, het opstellen van een exploit en het uitvoeren van de in beslagneming.

Kosten uit het procesrecht niet zijnde AL

De financiële kosten voortvloeiende uit het procesrecht zoals bijvoorbeeld het griffierecht, zijn het gevolg van een concrete en directe verplichting om een geldbedrag over te maken aan de overheid of het bevoegd gezag. Deze kosten zijn dus niet gerelateerd aan een informatiebehoefte van de overheid en vallen derhalve buiten de definitie van AL. Ditzelfde geldt voor de uiteindelijke kosten die voortvloeien uit de schadevergoeding die door de rechter wordt vastgesteld. Deze kosten zijn derhalve geen AL.

In paragraaf 2.4 wordt de afbakening van de AL uit het procesrecht nader uitgewerkt.

Doelstelling en functies van het SKM

Het SKM is een instrument waarmee de AL voor een beleidsterrein op een bepaalde peildatum kunnen worden berekend, inzichtelijk worden gemaakt en kunnen worden gepresenteerd. Concreet betekent dit dat het SKM de volgende functies kan vervullen:

- Het berekenen van de AL voor huidige en voorgenomen regelgeving, waarbij de AL op diverse niveaus inzichtelijk kunnen worden gemaakt (a) binnen de regelgeving en (b) binnen de organisatie van een departement.
- Het doorrekenen van de effecten van reductievoorstellen op de hoogte van de AL. Hiermee kan worden bepaald in welke mate de reductievoorstellen bijdragen aan de reductie van de AL.
- Het berekenen van de effecten van autonome groei van aantallen procedures op de ontwikkeling van de AL.
- Het ondersteunen van de monitoring van de ontwikkeling van de AL in de tijd door snel en betrouwbaar te rapporteren. Het SKM kan hierbij informatie verschaffen over (a) de omvang van de AL en (b) de reden voor het al dan niet realiseren van de doelstellingen voor de reductie van de AL.
- Het kwantificeren van de AL van voorgenomen regelgeving. Hiermee kan worden nagegaan op welke wijze de nieuwe regelgeving en de uitvoering daarvan kunnen worden opgezet om de AL te minimaliseren.

Uitgangspunten berekenen AL

De AL worden bepaald door de kosten van een administratieve handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal handelingen (Q) waarop deze van toepassing is. De kosten voor een administratieve handeling worden berekend als het product van de tijdsbesteding en het uurtarief⁹.

⁹De tarieven in de Quick Scan zijn gebaseerd op de definitie van IPAL. Onderscheid wordt gemaakt in een intern en extern tarief. Het interne tarief bestaat uit brutoloon, loonkosten, materiaal en overheadkosten. De tarieven zijn bepaald in overleg met de

Het aantal handelingen (Q) wordt gebaseerd op het aantal keren dat een administratieve handeling wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld het aantal ingediende dagvaardingen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het aantal handelingen niet wordt bepaald door het beleid van de overheid maar door de betrokken partijen. De overheid stelt een bepaalde dienst beschikbaar waarna bedrijven zelf bepalen in hoeverre hiervan gebruik wordt gemaakt. Door dit uitgangspunt wordt derhalve inzicht verkregen in de mate waarin van de dienst gebruik wordt gemaakt. Er ontstaat echter ook inzicht in mogelijkheden om met een verandering van de dienstverlening de AL van de bedrijven te reduceren. Door bijvoorbeeld het procuraat (onder voorwaarden) af te schaffen, worden de kosten die gemaakt worden voor de inhuur van een procureur teneinde aan bepaalde informatieverplichtingen te voldoen, geschrapt.

Het feit dat het aantal procedures in grote mate wordt bepaald door de mate waarin partijen hiervan gebruik maken betekent dat de AL per jaar erg kunnen fluctueren. Door een daling in de conjunctuur kunnen er in een bepaald jaar meer ontbindingen van arbeidsovereenkomsten worden gevraagd dan het voorgaande jaar. In de huidige Quick Scan wordt uitgegaan van de aantallen procedures in 2002. In bijlage II zijn de verdere uitgangspunten van het SKM voor de berekening van de AL weergegeven.

2.2 Aandachtspunten AL-kostenmodel Procesrecht

De methodiek voor het berekenen van de AL gaat uit van een aantal vastgestelde uitgangspunten. In aanvulling hierop zijn de volgende van belang voor het SKM-procesrecht:

- *Naleving*. De kosten van de administratieve lasten zijn geraamd op basis van het feitelijke aantal gevoerde procedures. Binnen de procedures wordt aangenomen dat partijen aan alle wettelijke voorschriften voldoen.
- *Peiljaar*. De informatieverplichtingen die van kracht waren op de peildatum 31 december 2002 zijn het uitgangspunt voor het onderzoek. Bij de berekening van de AL zullen de AL op deze peildatum worden berekend.
- *Herleidbaarheid van gegevens*. De wijze waarop de factoren P en Q voor het SKM zijn bepaald, is inzichtelijk. Tevens is gedocumenteerd welke achterliggende gegevens en aannames gebruikt zijn om P en Q te bepalen. Als werkwijze voor het bepalen van P en Q wordt de zogenaamde Bronnenladder gehanteerd, die aangeeft in welke volgorde welke gegevensbronnen – afhankelijk van de beschikbaarheid – worden geraadpleegd:
 - Rechterlijke instanties (Raad voor de rechtspraak, Raad van State, Rechtbanken).
 - Openbare databases (CBS).
 - Schattingen door beleidsmedewerker, bedrijfsleven en deskundigen.
 - Interpretaties en aannamen door SIRA Consulting.

In bijlage II wordt ingegaan op de representativiteit en betrouwbaarheid van de gegevens.

- *Bepaling tijdsbesteding deelhandelingen*. In het SKM worden bij elke informatieverplichting handelingen en deelhandelingen onderscheiden. Met behulp van de bovenstaande bronnen worden de factoren P en Q bij elk van deze handelingen ingevuld voorzover de gebruikte bronnen beschikken over deze gegevens.
- *Indeling in (inter)nationale categorieën*. In het model zijn de informatieverplichtingen, in tegenstelling tot de nulmeting van het ministerie van Justitie, niet ingedeeld naar (inter)nationale categorieën. De dossierhouders hebben aangegeven dat een deel van infor-

respondenten waarbij zoveel mogelijk is gewerkt met standaard uurtarieven (€ 60, 75 en 100). Het externe tarief bestaat uit het commerciële uurtarief van € 200 van een advocaat.

matieverplichtingen te herleiden is op algemene verdragsbepalingen maar dat alle informatieverplichtingen binnen de Nederlandse invloedssfeer liggen. In overleg met de begeleidingscommissie is aangenomen dat een volledige indeling naar categorieën geen toegevoegde waarde heeft.

2.3 Werkwijze Quick Scan

De werkwijze die binnen de Quick Scan is gehanteerd bestaat op hoofdlijnen uit vier onderdelen. In de onderstaande alinea's zijn deze nader beschreven.

Doornemen regelgeving procesrecht

Het doornemen van de regelgeving is gestart met het opstellen van een overzicht van regelgeving inzake het procesrecht waarvan de minister van Justitie de eerste ondertekenaar is. Vervolgens is de regelgeving uitgewerkt door in het AL-kostenmodel Procesrecht de informatieverplichtingen uit deze regelgeving op te nemen. In hoofdstuk 3 is de verdere verantwoording van de inventarisatie en een overzicht van de resultaten opgenomen.

Eerste ronde binnen het departement: omvang van de AL

De informatieverplichtingen die door het projectteam in de regelgeving zijn geïdentificeerd, zijn in het AL-kostenmodel Procesrecht ingevuld. Dit model is vervolgens voorgelegd en besproken met de wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers van het ministerie. Tijdens deze gesprekken¹⁰ lag de focus op:

- Het controleren en aanvullen van de informatieverplichtingen uit de regelgeving van het ministerie van Justitie.
- Het bepalen van de doelgroepen van de verschillende informatieverplichtingen.

Daarnaast zijn de informatieverplichtingen (P en Q) gekwantificeerd op basis van de kennis over de uitvoering bij de wetgevingsjuristen, beleidsmedewerkers en de medewerkers van SIRA Consulting. De resultaten van deze kwantificering zijn in het AL-kostenmodel Procesrecht verwerkt en gebruikt voor de prioriteitenstelling van het praktijkonderzoek.

Praktijkonderzoek: interviews bedrijfsleven

Na bovengenoemde eerste ronde heeft praktijkonderzoek plaatsgevonden, waarbij de benodigde informatie in tien interviews met rechtbanken, advocaten, juristen en bedrijven is verzameld. De advocaten en juristen zijn benaderd omdat zij meerdere bedrijven vertegenwoordigen waardoor op efficiënte wijze gegevens kunnen worden verzameld. Aanvullend op deze bezoeken zijn ook tien telefonische interviews uitgevoerd om bepaalde informatie te actualiseren of te verifiëren.¹¹ Tijdens de interviews zijn zoveel mogelijk informatieverplichtingen gecombineerd, waarbij vaak meerdere procedures per interview zijn behandeld.

Bij de interviews met een bezoek is een vragenlijst, opgesteld op basis van het AL-kostenmodel Procesrecht, gebruikt die ingaat op (1) de informatieverplichtingen die worden onderzocht en (2) een aantal aanvullende vragen. Deze vragen waren er vooral op gericht om de representativiteit van de geïnventariseerde AL te toetsen. De resultaten van deze interviews

¹⁰ In totaal zijn 4 gesprekken binnen het departement uitgevoerd.

¹¹ In bijlage V is een geanonimiseerde interviewlijst opgenomen.

zijn met alle geïnterviewden teruggekoppeld en direct gebruikt om de eerste invulling van het AL-kostenmodel Procesrecht aan te vullen en te verbeteren. De hierop gebaseerde berekeningen verschaffen zowel inzicht in de omvang van de AL als ook in de verschillende mogelijkheden om de AL te reduceren.

Analyse en consolidatie resultaten

Op basis van het ingevulde AL-kostenmodel Procesrecht zijn zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve resultaten van de Quick Scan vertaald naar conclusies en aanbevelingen. Het is van belang dat de resultaten van de Quick Scan goed zijn afgestemd, enerzijds met de juristen en beleidsmedewerkers binnen het departement en anderzijds met het bedrijfsleven.

De afstemming binnen het departement heeft plaatsgevonden door de resultaten van het onderzoek aan de betreffende jurist en/of beleidsmedewerker voor te leggen. De afstemming met het bedrijfsleven heeft plaatsgevonden door de resultaten van de Quick Scan voor te leggen aan de betrokkenen en brancheorganisaties die eerder tijdens de Quick Scan zijn benaderd. Daarnaast heeft de Gemengde Commissie van het ministerie van Justitie de concept eindrapportage besproken, waarna de ontvangen commentaren in de rapportage zijn verwerkt. Tenslotte heeft afstemming plaatsgevonden met de leden van de begeleidingscommissie.

Kader 1. Een voorbeeld berekening met het AL-kostenmodel Procesrecht

Het bepalen van de AL wordt beïnvloed door de omvang van de administratieve lasten per informatieverplichting (P) en het aantal keer dat de informatieverplichting wordt uitgevoerd (Q). Beide factoren kunnen een aanzienlijke invloed hebben op de totale omvang van de AL. Een voorbeeld om dit te verduidelijken. In de procedure Incasso bij de sector civiel dient de eiser een dagvaarding op te stellen. Voor deze informatieverplichting wordt door bedrijven een advocaat ingehuurd die de dagvaarding opstelt.

Bij het bepalen van P is in een interview met een advocaat nagegaan hoeveel tijd het opstellen van een dagvaarding ten behoeve van een incassovordering in beslag neemt. Aangegeven is dat dit wel degelijk tijd kost, maar dat moeilijk is aan te geven hoeveel dit gemiddeld per dagvaarding is omdat dit afhankelijk is van de onderliggende gegevens van de vordering. In overleg is daarom een schatting gemaakt van een tijdsbesteding van gemiddeld een uur door de advocaat per incasso-dagvaarding (uurtarief van de advocaat is € 200). Deze schatting is ter verificatie, in twee telefonische interviews, voorgelegd aan andere advocaten. Voor bepalen van het aantal keer waarop deze verplichting is uitgevoerd is, is gebruikt gemaakt van de gegevens van de Raad voor de Rechtspraak. Het aantal is vastgesteld op 20.000 dagvaardingen.

De totale AL zijn vervolgens berekend als $1 \text{ uur} \times € 200 \times 20.000 \text{ dagvaardingen} = € 4.000.000$ per jaar. Indien uit het onderzoek nader zou blijken dat geen uur, maar een half uur nodig is voor het opstellen van een incasso-dagvaarding dan halveren de AL. Het is daarom van belang dat duidelijk welke gegevens zijn gebruikt voor de kwantificering van de AL.

2.4 Afbakening Quick Scan

Op verschillende onderdelen is de Quick Scan in overleg met de begeleidingscommissie afgebakend. Het doel van de afbakening is het verkrijgen van een helder en duidelijk inzicht in de AL die voortvloeien uit het procesrecht zonder dat de resultaten worden beïnvloed door kosten van het bedrijfsleven die buiten de definitie van AL vallen. Hierdoor worden de informatieverplichtingen waar het ministerie van Justitie verantwoordelijk voor is alsmede eventuele reductiemogelijkheden inzichtelijk.

De afbakening richt zich op de volgende onderdelen:

- De regelgeving inzake het procesrecht.
- De procedures die kunnen worden gevoerd op grond van dit procesrecht.
- De informatieverplichtingen die binnen deze procedures gelden.

In hoofdstuk 3 is aangegeven op welke wijze (1) de regelgeving is geselecteerd die is onderzocht in de Quick Scan en (2) de procedures zijn geselecteerd waarmee de belangrijkste AL uit het procesrecht in kaart zijn gebracht. Hierbij is aangegeven welke selectiecriteria zijn toegepast. De afbakening inzake de informatieverplichtingen is in de onderstaande alinea's nader toegelicht.

Afbakening informatieverplichtingen

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 dienen, vanwege de specifieke dienstverlenende aard van het procesrecht, duidelijke criteria te worden vastgesteld om alleen die informatieverplichtingen te selecteren waaraan moet worden voldaan indien partijen hun geschil willen laten oplossen door een rechter. In overleg met de begeleidingscommissie is vastgesteld dat alleen de informatieverplichtingen worden onderzocht die door de wet zijn voorgeschreven. Dit betekent dat tot de informatieverplichtingen uit het procesrecht behoren:

- De verplichtingen tot het volgen van een bepaalde procedure.
- Het aanleveren van wettelijk voorgeschreven processtukken (zoals een dagvaarding).

Bij het berekenen van de kosten als gevolg van de informatieverplichtingen wordt rekening gehouden met het feit dat voor het uitvoeren van bepaalde informatieverplichting bepaalde personen moeten worden ingehuurd (zoals procureurs en advocaten).

Buiten het onderzoek vallen de kosten die partijen ondervinden uit de procedure waaraan niet expliciet een wettelijk voorschrift of verplichting ten grondslag ligt. Voorbeelden van dergelijke lasten zijn:

- De kosten wegens gederfde inkomsten en andere schade als gevolg van de procedure, bijvoorbeeld de omzet die het bedrijf derft doordat de beschikbare tijd wordt besteedt aan het bespreken van het geschil met de procesvertegenwoordiger of het bijwonen van de zitting.
- De kosten die de rechter partijen oplegt zonder dat daaraan een dwingende aan de wet ontleende verplichting ten grondslag ligt (zoals het getuigenverhoor of deskundigenbericht). Indien partijen zich beroepen op een bepaald feit zal de rechter vragen aan de stellende partij om dit te bewijzen. Deze is echter niet verplicht dit bewijs te leveren.

In overleg met de begeleidingscommissie zijn bovenstaande afbakeningsaspecten toegepast in de Quick Scan AL Procesrecht. Hieruit is een overzicht ontstaan van informatieverplichtingen die zijn voorgeschreven in het procesrecht en die in deze Quick Scan zijn onderzocht. In onderstaande figuren zijn deze informatieverplichtingen, onderscheiden naar civiel en bestuurlijk procesrecht, op hoofdlijnen weergegeven.

Informatieverplichtingen civiele procedure op hoofdlijnen	
1a	Opstellen van dagvaarding (inclusief verzamelen van informatie en opstellen conclusie van eis)
1b	Opstellen verzoekschrift (inclusief verzamelen van informatie)
2	Betekenen dagvaarding
3	Indien van stukken bij de gerechtelijke instantie
4	Opstellen conclusie van antwoord (inclusief verzamelen van informatie)
5	Opstellen conclusie van repliek (inclusief verzamelen van informatie)*
6	Opstellen conclusie van dupliek (inclusief verzamelen van informatie)*
7	Zitting / Comparitie van partijen en eventueel houden van pleidooi**

* Het opstellen van conclusies van re- en dupliek waren tot 1 januari 2002 (herziening procesrecht) standaard processtappen in civiele procedures. Op de peildatum 31 december 2002 waren deze conclusies niet meer verplicht. De conclusies worden echter gezien als informatieverplichtingen omdat op de peildatum procedures in gang waren conform het procesrecht dat geldig was voor 1 januari 2002. Het betreft de procedures die voor 1 januari 2002 zijn gestart.

** Conform artikel 131 WRv is de comparitie van partijen opgenomen als informatieverplichting.

Informatieverplichtingen bestuurlijke procedure op hoofdlijnen	
1	Opstellen beroepsschrift Raad van State (inclusief verzamelen van informatie)
2	Indienen beroepsschrift bij de Raad van State
3	Bijwonen zitting beroepsschrift
4	Opstellen en indienen verzoek voorlopige voorziening Raad van State
5	Bijwonen zitting voorlopige voorziening Raad van State

Figuur 1. Overzicht van onderzochte informatieverplichtingen civiele en bestuurlijke procedure.

Naast de bovenstaande procedures omvat het procesrecht tevens informatieverplichtingen voor bedrijven inzake het beslag- en executierecht. Voorbeelden zijn de informatieverplichtingen die gelden bij het leggen van een executeoir beslag op een roerend goed. In onderstaande figuur zijn, op hoofdlijnen, de informatieverplichtingen uit het beslag- en executierecht weergegeven.

Informatieverplichtingen beslag- en executierecht	
1	Opstellen verzoekschrift conservatoir beslag (inclusief het verzamelen van informatie)
2	Het betekenen van het vonnis en het bevel van betaling
3	Het verzamelen van verhaalsinformatie
4	Het leggen van het beslag
5	Het opstellen van het proces-verbaal van het beslag
6	Het betekenen van het beslag

Figuur 2. Overzicht van onderzochte informatieverplichtingen beslag- en executierecht.

Tijdens het onderzoek is uitgegaan van bovenstaande overzichten van informatieverplichtingen. Dit betekent dat de kosten die bedrijven als gevolg van handelingen die buiten de afbakening vallen geen onderdeel vormen van de berekening van de AL.

Kosten van partijen uit het procesrecht

De kosten van procesvertegenwoordiging vallen onder de definitie van AL voorzover deze kosten voortvloeien uit wettelijk verplichte handelingen (opstellen dagvaarding, opstellen processtukken, aanwezigheid in rechtszaal).

Griffierechten (naar analogie met leges) en transactiekosten vallen niet onder de definitie van AL. Transactiekosten zijn bijvoorbeeld gedeelde omzet en andere kosten die de bedrijven ondervinden als gevolg van het voortbestaan van de onrechtmatige situatie.

Afbakening ten opzichte van andere nulmetingen

In een aantal nulmetingen van departementen (onder andere het ministerie van VROM) zijn de AL die voortvloeien uit bepaalde Awb-procedures in kaart gebracht. Dit is gebeurd indien in een specifieke wet of besluit gerefereerd wordt aan de Awb. Een voorbeeld hiervan is de Wet inzake de luchtverontreiniging waarin het recht van belanghebbenden om bezwaar in te dienen conform de Awb, expliciet is vastgelegd.

Bij de uitvoering van de Quick Scan is – voorzover mogelijk - rekening gehouden met deze metingen. Echter op onderdelen kan overlap en daaraan verbonden dubbeltelling van AL beperkt voorkomen.

3 Selectie regelgeving en procedures

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze (1) de regelgeving inzake het procesrecht is geselecteerd en (2) de procedures zijn geselecteerd waarmee de AL in kaart zijn gebracht.

3.2 Selectie regelgeving

Het doel van de Quick Scan is het op hoofdlijnen identificeren en kwantificeren van de belangrijkste AL voor het bedrijfsleven als gevolg van het procesrecht. De begeleidingscommissie heeft op basis van deze doelstelling aangegeven dat de procedures waarbij alleen burgers zijn betrokken geen onderdeel vormen van het onderzoek. De procedures inzake het strafrecht vallen eveneens buiten het onderzoek omdat deze procedures buiten de definitie van AL vallen. De Quick Scan beperkt zich tot de belangrijkste AL die voortvloeien uit de drie basiswetten in het procesrecht. Dit betreft:

- ❑ Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
- ❑ De Algemene wet bestuursrecht.
- ❑ De Faillissementswet.

Deze wetten reguleren in het algemeen de procesgang voor de civiele en bestuurlijke rechter (kantonprocedure, verzoekschriftprocedure, kort geding, dagvaardingsprocedure, hoger beroep, cassatie, beroep en voorlopige voorziening).

Kader 2. Onderliggende regelgeving procesrecht

Bovenstaande afbakening heeft tot gevolg dat bepalingen in specifieke internationale regelgeving (zoals de Europese betekenisverordening) en lagere regelingen (zoals het landelijk rolreglement) alleen onderdeel vormen van het onderzoek voorzover zij uitvoering geven aan de informatieverplichtingen in één van bovenstaande drie basiswetten.

In onderstaande alinea's is een korte beschrijving opgenomen van de verschillende onderdelen van de geselecteerde basiswetten waarin informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven zijn opgenomen.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (WRv)

Het WRv reguleert de rechten en plichten van partijen bij civiele procedures. Het wetboek bestaat uit vier boeken.

- ❑ *Boek 1.* Dit boek beschrijft de wijze van procederen voor de rechtbanken, de hoven en de Hoge Raad. De belangrijkste onderwerpen in dit boek betreffen de dagvaardingsprocedure, de verzoekschriftprocedure, het kort geding, het hoger beroep en cassatie.
- ❑ *Boek 2.* Dit boek beschrijft de gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke akten. De bepalingen geven specifieke regels inzake de tenuitvoerleg-

ging op goederen, de lijfswang, de dwangsom, het vereffenen van schadevergoeding en het stellen van zekerheid.

- *Boek 3.* Dit boek beschrijft de rechtspleging in zaken van onderscheiden aard. In de wetsartikelen worden nadere eisen gesteld aan de wijze van procederen in bepaalde zaken en wordt aangegeven wie betrokken is of zijn bij de procedure.
- *Boek 4.* Dit boek beschrijft de rechten en plichten van partijen die gebruik maken van arbitrage.

Algemene wet bestuursrecht (Awb)

De Awb reguleert de rechten en plichten van partijen bij bestuursrechtelijk handelen en bestuursrechtelijke procedures. De wet bestaat uit een aantal hoofdstukken die bepalingen bevatten inzake het verkeer tussen bedrijven en bestuursorganen, besluitvorming, handhaving, bezwaar en beroep en klachtbehandeling.

De Awb bevat zowel procesrechtelijke als algemene verplichtingen inzake het verkeer tussen burgers en bestuursorganen. Het onderzoek richt zich op de procesrechtelijke bepalingen oftewel de verplichtingen die gelden indien een bedrijf bij de rechter in beroep gaat tegen een beslissing van een bestuursorgaan.¹² De begeleidingscommissie heeft aangegeven dat de lasten die voortvloeien uit het indienen van bezwaarschriften of bedenkingen op grond van de Awb bestuurlijke voorprocedures zijn. De reden is dat bij deze verplichtingen geen rechterlijke instantie is betrokken. Andere algemene verplichtingen uit de Awb zoals de plicht om mee te werken aan toezicht door het bestuursorgaan zijn eveneens geen onderdeel van het onderzoek.

Faillissementswet

De faillissementswet reguleert de rechten en plichten van partijen die betrokken zijn bij de insolventie van een bedrijf of persoon. De wet beschrijft drie soorten procedures: het verzoek tot faillissement, het verzoek tot surséance van betaling en het verzoek tot schuldsanering natuurlijke personen.

¹² De procedures op basis van de procesrechtelijke bepalingen uit de Awb worden in veel gevallen aangevuld met bepalingen uit specifiek inhoudelijke regelgeving zoals de Wet Milieubeheer.

3.3 Selectie van procedures

Zoals aangegeven is het doel van de Quick Scan het in kaart brengen van de belangrijkste AL uit het procesrecht. De AL worden daarbij bepaald door de kosten van een administratieve handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal handelingen (Q) waarop deze van toepassing is. Om nu de belangrijkste AL in kaart te brengen is, in overleg met de begeleidingscommissie, besloten om een aantal procedures te selecteren aan de hand van de volgende criteria:

- Het aantal maal dat de procedure is gevoerd in 2002 (hoge Q).
- De kosten van de handelingen die verbonden zijn aan de procedure (hoge P).¹³

Met behulp van deze criteria is inzicht verkregen in (1) de belangrijkste oorzaken van AL uit het procesrecht en (2) de meest potentiële aanknopingspunten voor het reduceren van deze AL.¹⁴

De selectie van de procedures is uitgevoerd door het projectteam en de begeleidingscommissie. De resultaten van de selectie van procedures per wet zijn in de onderstaande alinea's aangegeven. In bijlage III is weergegeven op grond van welke gegevens de selectie is uitgevoerd.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

De procedures die op basis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering worden gevoerd, betreffen:

- Procedure in eerste aanleg door de sector kanton van de rechtbank.
- Procedure in eerste aanleg door de sector civiel van de rechtbank.
- Procedure in hoger beroep en cassatie.
- Procedure inzake het beslag- en executierecht.

Voor de sector kanton van de rechtbank zijn, op basis van de selectiecriteria, de volgende procedures geselecteerd:

- A. De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.
- B. De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.
- C. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.
- D. De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).

Voor de sector civiel van de rechtbank zijn de volgende procedures geselecteerd:

- E. De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.
- F. De procedure inzake een handelszaak in kort geding.
- G. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.
- H. De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).

¹³ Een hoge P betekent dat de bedrijven in bepaalde procedures relatief veel tijd besteden aan het uitvoeren van bepaalde handelingen. Een hoge Q betekent dat bepaalde procedures relatief veel voorkomen.

¹⁴ In de Quick Scan zijn de AL per geselecteerde procedure in kaart gebracht. De AL van één enkel bedrijf dat omtrent hetzelfde geschil, meerdere procedures voert, worden door deze rapportagestructuur niet inzichtelijk.

In het WRv is tevens aangegeven dat de procedures in hoger beroep of in cassatie kunnen worden voortgezet door partijen. Op basis van het geringe aantal procedures in cassatie is, in overleg met de begeleidingscommissie, alleen de procedure in hoger beroep nader onderzocht.

Daarnaast bevat het WRv de wijze waarop door gerechtsdeurwaarders beslagen worden gelegd (beslag- en executierecht). In de Quick Scan zijn de meest voorkomende beslagen nader onderzocht:

- Het executoriaal beslag op roerende en onroerende zaken.
- Het executoriaal beslag op roerende zaken onder derden.
- Het conservatoir beslag op roerende en onroerende zaken.

Dit betekent dat de volgende procedures zijn geselecteerd:

- I. De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep.
- J. De procedures inzake beslag- en executierecht.

Algemene wet bestuursrecht

De belangrijkste procedure die door het bedrijfsleven die op basis van de Algemene wet bestuursrecht (in samenhang met de Wet Milieubeheer) wordt gevoerd, betreft :

- K. De procedure inzake het beroep bij de Raad van State tegen een milieuvergunning.

Faillissementswet

De procedure uit de Faillissementswet die de meeste AL veroorzaakt voor het bedrijfsleven is:

- L. De procedure inzake het verzoek tot faillissement en de afwikkeling daarvan.

In de onderstaande tabel zijn de geselecteerde procedures weergegeven. Hierbij is tevens het aantal gevoerde procedures in 2002 inclusief bronaanduiding aangegeven. In bijlage III is een verdere onderbouwing van de gegevens opgenomen.

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
A	De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.	270.000	Raad voor de Rechtspraak
B	De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.	70.000	Raad voor de Rechtspraak
C	De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
D	De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
E	De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.	20.000	Raad voor de Rechtspraak
F	De procedure inzake een handelszaak in kort geding.	4.500	Raad voor de Rechtspraak
G	De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
H	De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
I	De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep	3.250	CBS
J	De procedures inzake beslag- en executierecht.	300.000*	Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
K	De procedure inzake beroep tegen een milieuvergunning.	2.616	Raad van State
L	De procedure inzake het verzoek tot faillissement en de afwikkeling daarvan.	10.000	Raad voor de Rechtspraak

* Dit aantal procedures betreft het totaal aantal gestarte beslag- en executieprocedures. Per procedure zijn in de Quick Scan aparte aantallen gebruikt. In het AL-kostenmodel Procesrecht zijn deze aantallen inzichtelijk. Het verschil tussen het totaal aantal beslag- en executieprocedures en het aantal gevoerde civiele procedures wordt met name veroorzaakt door het feit dat één vonnis soms leidt tot meerdere beslag- en executieprocedures.

Figuur 3. De geselecteerde procedures inclusief aanduiding aantal procedures in 2002.

4 Administratieve lasten

4.1 Inleiding

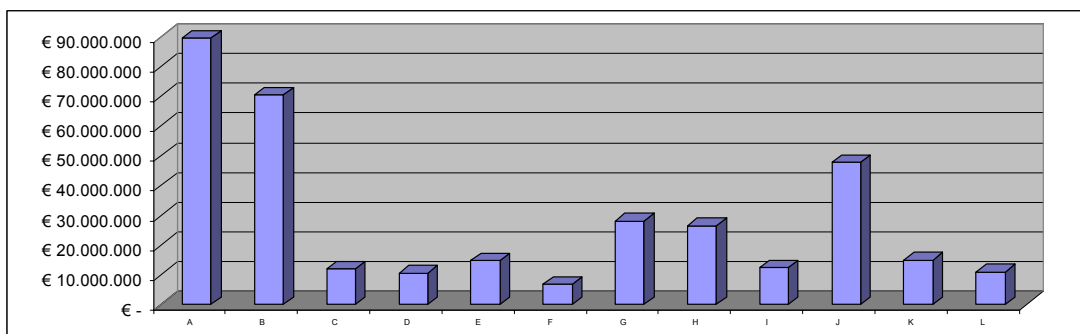
In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de belangrijkste AL die bedrijven ondervinden indien zij partij zijn bij een bepaalde procedure. Deze AL vloeien voort uit wettelijke voorschriften die zijn verbonden aan een aantal procedures. In de volgende paragraaf wordt inzicht gegeven in de AL die voortvloeien uit de verschillende procedures. In de daarop volgende paragrafen wordt inzicht gegeven in de AL per procedure. Hierbij is per procedures aangegeven:

- Een korte omschrijving van de procedure.
- Een samenvatting van de AL.
- De belangrijkste informatieverplichtingen.

4.2 Administratieve lasten procesrecht

De totale AL uit de geselecteerde procedures in het procesrecht worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 345 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL per procedure samengevat en is de verdeling grafisch weergegeven.

Wet- en regelgeving 2002	Totaal	Q	P
A. De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.	€ 89.688.600	270.000	€ 332
B. De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.	€ 70.350.000	70.000	€ 1.005
C. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	€ 12.050.900	5.000	€ 2.410
D. De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	€ 10.538.400	5.000	€ 2.108
E. De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.	€ 14.663.600	20.000	€ 733
F. De procedure in een handelszaak in kort geding.	€ 6.946.700	4.500	€ 1.544
G. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	€ 28.038.400	5.000	€ 5.608
H. De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	€ 26.538.400	5.000	€ 5.308
I. De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep	€ 12.246.500	3.250	€ 3.768
J. De procedures inzake beslag- en executierecht.	€ 47.860.500	300.000	€ 160
K. De procedure inzake beroep tegen een milieuvergunning.	€ 14.945.200	2.616	€ 5.713
L. De procedure inzake het verzoek tot faillissement en de afwikkeling daarvan.	€ 10.953.800	10.000	€ 1.095
Totale AL voor 2002	€ 344.821.000		

Figuur 4. Overzicht AL Procesrecht en onderverdeling in 12 procedures met de omvang van de AL.

In de figuur zijn de gemiddelde kosten van de geselecteerde procedures weergegeven. Dit gemiddelde is bepaald door de kosten van alle informatieverplichtingen in een procedure te delen door het aantal procedures dat wordt gestart. Deze berekening geeft een rekenkundig gemiddelde van de kosten. De kosten van een individuele procedure wijken binnen een bepaalde bandbreedte af van dit gemiddelde. De bandbreedte wordt bepaald door de mate waarin informatieverplichtingen daadwerkelijk binnen een procedure worden uitgevoerd. Het kan voorkomen dat procedures voortijdig worden beëindigd en dus bepaalde informatieverplichtingen (zoals het opstellen van de conclusie van antwoord, repliek en dupliek) niet worden uitgevoerd. Voor een duidelijk inzicht in (1) de kosten van de aparte informatieverplichtingen en (2) het aantal maal dat de informatieverplichting wordt uitgevoerd, wordt verwezen naar bijlage IV.

Analyse op hoofdlijnen

De procedures die gemiddeld, binnen het procesrecht, de meeste administratieve lasten veroorzaken betreffen:

- ❑ De incassoprocedure bij de sector kanton (26%). Net als bij het beslag- en executierecht worden de AL met name veroorzaakt door het aantal procedures dat wordt gestart door de bedrijven.
- ❑ De procedure inzake het verzoek tot ontbinding van een arbeidsovereenkomst (20%). De hoogte van de AL wordt veroorzaakt door het aantal verzoeken dat wordt ingediend en de kosten die de bedrijven ondervinden door het opstellen van de processtukken en het bijwonen van de zitting.
- ❑ De procedure inzake het beslag- en executierecht (14%). De AL worden met name veroorzaakt door het grote aantal beslagen dat, in opdracht van bedrijven, wordt gelegd door de gerechtsdeurwaarder.
- ❑ De procedure inzake een onrechtmatige daad voor de sector civiel (8%). De AL worden met name veroorzaakt door de kosten die (1) intern binnen het bedrijf en (2) door de procesvertegenwoordiger worden ondervonden uit het verzamelen van bewijsmateriaal ten behoeve van de vordering en het opstellen van de processtukken.

4.3 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – sector kanton

A. De incassoprocedure bij een vordering van minder dan € 5.000.

De incassoprocedure is de procedure waarin een bedrijf een procedure start met als doel een bepaalde geldvordering te innen.

De AL uit de incassoprocedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 90 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 27.723.600	270.000	€ 103
Dagvaardingsprocedure incasso - kanton	€ 61.965.000	270.000	€ 230
A. De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.	€ 89.688.600		

Figuur 5. AL incassoprocedure vordering minder dan € 5.000.

De belangrijkste informatieverplichtingen zijn:

- ❑ Het achterhalen van de adresgegevens van de schuldenaar ten behoeve van sommatie en dagvaarding.
- ❑ Het opstellen van de dagvaarding.
- ❑ Het betekenen van de dagvaarding aan de gedaagde.
- ❑ Een eventuele zitting.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door (1) het aantal incassoprocedures dat wordt gestart (270.000) en (2) de tijd en kosten die worden besteed aan het achterhalen van de adresgegevens van de schuldenaar.

B. De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.

Dit betreft de procedure waarin een bedrijf een procedure ex art. 7:685 BW start om een arbeidsovereenkomst met één van haar werknemers te ontbinden. Een groot deel van deze procedures zijn 'geregeld'. Dit wil zeggen dat het bedrijf en de werknemer het eens zijn over de ontbinding, maar dat de ontbinding door partijen aan de rechter wordt voorgelegd om (1) de schadevergoeding vast te stellen en (2) te voorkomen dat de werknemer zijn of haar aanspraak op een WW-uitkering direct verliest.

De AL uit de procedure ontbinding arbeidsovereenkomst worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 70 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen verzoekschriftprocedure	€ 66.500.000	70.000	€ 950
Procedure ontbinding arbeidsovereenkomst	€ 3.850.000	70.000	€ 55
WRv - Ontbinding arbeidsovereenkomst - kanton	€ 70.350.000		

Figuur 6. AL procedure ontbinding arbeidsovereenkomst.

De belangrijkste informatieverplichtingen uit de algemene bepalingen in de verzoekschriftprocedure zijn:

- ❑ Het opstellen van een verzoekschrift.
- ❑ Het verzamelen van gegevens voor het verzoekschrift.

De belangrijkste informatieverplichting uit de procedure is het bijwonen van de zitting.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door het aantal procedures dat wordt gestart (70.000).

C. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.

De procedure betreft de handelingen die bedrijven moeten verrichten in een geschil omtrent een onrechtmatige daad en het bepalen van een daaraan verbonden schadevergoeding. Voorbeelden van dergelijke onrechtmatige daden zijn het veroorzaken van schade in landbouwgronden door verkeerde bewateringstechnieken of het aanrichten van vernielingen bij het laden en lossen van goederen.

De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 12 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 3.325.900	5.000	€ 665
Dagvaardingsprocedure - sector kanton	€ 8.725.000	5.000	€ 1.745
C. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding	€ 12.050.900		

Figuur 7. AL procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.

De belangrijkste informatieverplichting uit de algemene bepalingen ter voorbereiding van de procedure is het verzamelen van informatie voor de dagvaarding door de eiser. In de procedure zelf zijn dit:

- Het opstellen van de dagvaarding door de eiser.
- Het opstellen van de conclusie van antwoord door de gedaagde.
- Het verschijnen van partijen bij de comparitie.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de tijd die partijen besteden aan het verzamelen van gegevens voor de dagvaarding en het opstellen daarvan.

D. De procedure inzake nakoming, schadevergoeding en ontbinding van een koopovereenkomst bij de sector kanton.

De procedure betreft de handelingen die zakelijke partijen uitvoeren bij een procedure waarin de nakoming, schadevergoeding en eventueel ontbinding van de overeenkomst wordt gevorderd.

De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 10 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 1.825.900	5.000	€ 365
Dagvaardingsprocedure - sector kanton	€ 8.712.500	5.000	€ 1.743
D. De procedure inzake de koopovereenkomst	€ 10.538.400		

Figuur 8. AL procedure inzake nakoming, schadevergoeding en ontbinding van een koopovereenkomst bij de sector kanton.

De belangrijkste informatieverplichting uit de algemene bepalingen ter voorbereiding van de procedure is het verzamelen van informatie voor de dagvaarding door de eiser. In de procedure zelf zijn dit:

- Het opstellen van de dagvaarding door de eiser.
- Het opstellen van de conclusie van antwoord door de gedaagde.
- Het verschijnen van partijen bij de comparitie.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de kosten die partijen ondervinden bij het opstellen van processtukken en het bijwonen van de comparitie (zitting).

4.4 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – sector civiel

E. De incassoprocedure bij een vordering van meer dan € 5.000.

De incassoprocedure is de procedure waarin een bedrijf een procedure start teneinde een titel te verkrijgen om een geldvordering te innen.

De AL uit de incassoprocedure sector civiel worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 15 miljoen per jaar. In de onderstaande tabel zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen - betekening exploit civiel	€ 2.053.600	20.000	€ 103
Dagvaardingsprocedure incasso - civiel	€ 12.610.000	20.000	€ 631
E. De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.	€ 14.663.600		

Figuur 9. AL incassoprocedure bij een vordering van meer dan € 5.000.

De belangrijkste informatieverplichtingen zijn, net als in de sector kanton:

- Het achterhalen van de adresgegevens van de schuldenaar ten behoeve van sommatie en dagvaarding.
- Het opstellen van de dagvaarding.
- Het betekenen van de dagvaarding aan de gedaagde.

Vervolgens, indien de schuldenaar de vordering betwist:

- De comparitie van partijen (zitting) en/of het maken van een conclusies van re- en dupliek (procedure).

F. De procedure in een handelszaak in kort geding.

Het betreft het voeren van een proces door een bedrijf in een handelszaak waarbij vanwege het spoedeisende karakter de kort geding procedure wordt gevolgd.

De AL uit de procedure in een handelszaak in kort geding worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 7 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 3.006.300	4.500	€ 668
Voeren kort geding	€ 3.940.400	4.500	€ 876
F. De procedure in een handelszaak in kort geding.	€ 6.946.700		

Figuur 12. AL procedure in een handelszaak in kort geding.

De belangrijkste informatieverplichtingen zijn:

- Het verzamelen van informatie voor de dagvaarding door de eiser (algemene bepalingen).
- Het opstellen van de dagvaarding door de eiser (procedure).
- Het opstellen van de conclusie van antwoord door de gedaagde (procedure).
- Het verschijnen van partijen bij de zitting (procedure).

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de kosten die partijen ondervinden bij het opstellen van processtukken en het bijwonen van de comparitie.

G. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding bij een vordering van meer dan € 5.000.

De procedure betreft de handelingen die bedrijven moeten verrichten in een geschil omtrent een onrechtmatige daad en het bepalen van een daaraan verbonden schadevergoeding. De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 28 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 9.325.900	5.000	€ 1.865
Dagvaardingsprocedure - sector civiel	€ 18.712.500	5.000	€ 3.743
G. De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	€ 28.038.400		

Figuur 10. AL procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.

De belangrijkste informatieverplichting uit de algemene bepalingen ter voorbereiding van de procedure is het verzamelen van informatie voor de dagvaarding door de eiser. In de procedure zelf zijn dit:

- Het opstellen van de dagvaarding door de eiser.
- Het opstellen van de conclusie van antwoord door de gedaagde.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de tijd die partijen besteden aan het verzamelen van gegevens voor de dagvaarding en het opstellen van de processtukken.

H. De procedure inzake nakoming, schadevergoeding en ontbinding van een koopovereenkomst bij de sector civiel.

De procedure betreft de handelingen die zakelijke partijen uitvoeren bij een procedure waarin de nakoming, schadevergoeding en eventueel ontbinding van de overeenkomst wordt gevorderd. De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 27 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 9.325.900	5.000	€ 1.865
Dagvaardingsprocedure - sector civiel	€ 17.212.500	5.000	€ 3.443
H. De procedure inzake de koopovereenkomst	€ 26.538.400		

Figuur 11. AL procedure inzake nakoming, schadevergoeding en ontbinding van een koopovereenkomst.

De belangrijkste informatieverplichting uit de algemene bepalingen ter voorbereiding van de procedure is het verzamelen van informatie voor de dagvaarding door de eiser. In de procedure zelf zijn dit:

- Het opstellen van de dagvaarding door de eiser.
- Het opstellen van de conclusie van antwoord door de gedaagde.
- Het verschijnen van partijen bij de comparitie.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de kosten die partijen ondervinden bij het opstellen van processtukken en het bijwonen van de comparitie.

4.5 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – overig

I. De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep.

De procedure betreft het instellen van hoger beroep tegen een vonnis van een rechtbank in eerste instantie. De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 12 miljoen per jaar. In de onderstaande figuur zijn de AL weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen	€ 3.205.600	3.250	€ 986
Dagvaardingsprocedure - hoger beroep	€ 9.040.900	3.250	€ 2.782
I. De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep	€ 12.246.500		

Figuur 13. AL procedure inzake een handelszaak in hoger beroep.

De belangrijkste informatieverplichtingen vloeien voort uit de procedure zelf:

- Het opstellen van de memorie van grieven door de eiser.
- Het opstellen van de memorie van antwoord door de gedaagde.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de tijd die de partijen besteden aan het opstellen van de conclusies.

J. De procedures inzake beslag- en executierecht.

De procedures inzake het beslag- en executierecht betreffen het leggen van (conservatoir) beslag op een (on)roerend goed of onder een derde door de gerechtsdeurwaarder. Het doel van het beslag- en executierecht is overwegend de inning van een vordering (vastgelegd in een titel) door een schuldeiser op een schuldenaar.

De AL uit de procedures in het beslag- en executierecht worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 48 miljoen per jaar. In de onderstaande tabel zijn de AL van de procedure weergegeven.¹⁵

Onderwerp	PxQ	Q	P
Algemene bepalingen tenuitvoerlegging	€ 18.819.000	300.000	€ 63
Beslag op goederen geen registergoederen	€ 3.319.700	22.000	€ 151
Beslag onder derden	€ 17.834.800	100.000	€ 178
Beslag op onroerende zaken	€ 1.649.800	7.500	€ 220
Conservatoir beslag	€ 6.237.200	23.740	€ 263
J. De procedures inzake beslag- en executierecht.	€ 47.860.500		

Figuur 14. AL beslag- en executierecht.

¹⁵ De kosten van de handelingen die de gerechtsdeurwaarders uitvoeren zijn bepaald op basis van de schuldenaarstarieven zoals vastgesteld in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.

De belangrijkste informatieverplichtingen zijn:

- ❑ Het betekenen van de titel aan de schuldenaar.
- ❑ Het achterhalen van beslagmogelijkheden bij derden door de gerechtsdeurwaarder.
- ❑ Het leggen van het beslag onder derden (uitkeringsinstanties, werkgevers en banken).
- ❑ Het verstrekken van informatie over de beslagmogelijkheden door de derde.
- ❑ Het betekenen van het beslag onder derden aan de schuldenaar.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door het aantal betekeningen van de gerechtelijke titel voorafgaande een beslag (300.000) en het aantal beslagen onder derden (100.000). Deze aantallen handelingen voor de verschillende vormen van het beslag- en executierecht zijn overgenomen uit een beperkte telefonische enquête, uitgevoerd door de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) onder haar leden. De KBvG heeft aangegeven dat deze cijfers een inschatting vormen van het aantal uitgevoerde handelingen door gerechtsdeurwaarders.

4.6 Algemene wet bestuursrecht

K. De procedure inzake het beroep bij de Raad van State tegen een milieuvergunning.

De procedure betreft het indienen van beroep en eventueel een voorlopige voorziening bij de Raad van State tegen de verlening van een milieuvergunning.

De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 15 miljoen per jaar. In de onderstaande tabel zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Beroep bij raad van State	€ 14.945.200	2616	€ 5.713
K. De procedure inzake beroep tegen een milieuvergunning	€ 14.945.200		

Figuur 15. AL procedure inzake het beroep bij de Raad van State tegen een milieuvergunning.

De belangrijkste informatieverplichtingen zijn:

- ❑ Het verzamelen van gegevens ten behoeve van het beroepsschrift en eventueel de voorlopige voorziening.
- ❑ Het opstellen van het beroep en eventueel de voorlopige voorziening.
- ❑ Het bijwonen van de hoorzitting.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door de tijd die wordt besteed aan het verzamelen van gegevens voor de processtukken en het opstellen van die stukken. De inhoudelijke eisen die worden gesteld aan de stukken vloeien overigens direct voort uit de Wet milieubeheer en de daaraan verbonden lagere regelgeving. Het hier berekende totaalbedrag kan dan ook niet geheel worden toegerekend aan de Awb.

Het is echter van belang om inzicht te hebben in de kosten per procedure (P). Door een eventuele aanpassingen in de Awb, zoals het invoeren van elektronisch berichtenverkeer in de fase van beroep, kunnen deze kosten worden gereduceerd. Deze reductie geldt dan niet alleen voor de AL uit de procedure inzake het beroep bij de Raad van State tegen een milieuvergunning maar ook voor de AL uit beroepsprocedures op grond van andere wetgeving, die gevoerd worden conform de Awb. Op deze wijze kan derhalve wel inzicht gekregen worden in het reductiepotentieel van maatregelen op het terrein van de Algemene wet bestuursrecht.

4.7

Faillissementswet

L. Het verzoek tot faillissement.

De procedure betreft het indienen van het verzoek bij de rechtbank door een schuldeiser(s) om een schuldenaar failliet te verklaren en de afwikkeling van dit verzoek door de schuldeiser(s).

De AL uit de procedure worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 11 miljoen per jaar. In de onderstaande tabel zijn de AL van de procedure weergegeven.

Onderwerp	PxQ	Q	P
Indienen verzoek tot faillissement	€ 6.828.800	10.000	€ 683
Afhandelen faillissementverklaring	€ 4.125.000	10.000	€ 413
L. De procedure inzake het verzoek tot faillissement er	€ 10.953.800		

Figuur 16. AL procedure inzake het verzoek tot faillissement.

De belangrijkste informatieverplichtingen voortvloeiende uit het verzoek tot faillissementverklaring zijn:

- Het verzamelen van stukken door de schuldeiser (eigen bewijsmateriaal en steunvordering van andere schuldeisers).
- Het bijwonen van de zitting.

De belangrijkste informatieverplichting die volgt uit het afhandelen van het uitgesproken faillissement is het verzamelen van gegevens over vorderingen door de schuldeisers die door het faillissement worden getroffen.

De AL van deze informatieverplichtingen worden met name veroorzaakt door het aantal ingediende verzoekschriften (10.000) en de kosten die de bedrijven ondervinden uit het verzamelen van gegevens ter staving van hun vordering.

5 Conclusies

Administratieve lasten

De AL voortvloeiende uit de geselecteerde procedures in het procesrecht worden met het AL-kostenmodel Procesrecht geraamd op € 415 miljoen per jaar. Deze AL worden veroorzaakt door:

- Procedures die veel voorkomen (hoge Q).
- Procedures waaraan de bedrijven relatief veel tijd besteden (hoge P).

Hoge Q-procedures

De procedures die binnen het procesrecht de meeste AL veroorzaken zijn:

- De procedure inzake de incasso van een vordering bij de sector kanton van de rechtbank (26%).
- De procedure inzake de ontbinding van een arbeidsovereenkomst bij de sector kanton van de rechtbank (20%).
- De procedures inzake het beslag- en executierecht (14%).

De AL uit deze procedures worden vooral veroorzaakt door de aantallen procedures die worden gevoerd (Q). De individuele tijdsbesteding van de bedrijven per procedure is relatief beperkt.

Hoge P-procedures

De procedures die in mindere mate AL veroorzaken (ten opzichte van de totale AL) betreffen:

- De procedures inzake de vaststelling van een onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding voor de sectoren kanton en civiel (12%).
- De procedures inzake de nakoming en ontbinding van een koopovereenkomst en eventuele vaststelling schadevergoeding voor de sectoren kanton en civiel (11%).
- De procedure inzake het indienen van beroep bij de Raad van State tegen een milieuvergunning (4%).

Deze procedures veroorzaken 27% van de totale AL. De AL worden niet zozeer veroorzaakt door het aantal procedures maar door de tijd die partijen per procedure besteden aan de verschillende informatieverplichtingen.

Overige procedures

De overige AL (13%) wordt veroorzaakt door de overige procedures:

- De incassoprocedure bij een vordering van meer dan € 5.000.
- De procedure inzake een handelszaak in kort geding.
- De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep.
- De procedure inzake het verzoek tot faillissement en de afwikkeling daarvan.

Extrapolatie van de resultaten

De geselecteerde procedures vertegenwoordigen ongeveer 80% van het totaal aantal door het bedrijfsleven gevoerde procedures in 2002. Op basis van dit gegeven kunnen de AL uit de geselecteerde procedures niet rechtstreeks worden geëxtrapoleerd naar 100%. Aangezien de tijdsbesteding per procedure verschilt, is een extrapolatie alleen mogelijk indien voor elk van de niet-onderzochte procedures afzonderlijk eveneens de tijdsbesteding in kaart wordt gebracht.

De meeste tijd wordt besteed in het begin van de procedures.

Van de handelingen die worden uitgevoerd van het begin van de procedure tot het einde daarvan, wordt de meeste tijd besteed aan het verzamelen van gegevens voor het processtuk waar de procedure mee wordt ingeleid (dagvaarding, verzoekschrift, beroepsschrift). De deelhandelingen die deze tijd vragen zijn het opnemen van verklaringen, het achterhalen van de gegevens van gedaagde en het zoeken van bepaalde documenten. Vervolgens moeten deze gegevens worden geanalyseerd waarna het processtuk kan worden opgesteld.

In veel voorkomende procedures wordt gestreefd naar efficiëntie.

Uit de interviews in het praktijkonderzoek is naar voren gekomen dat de betrokken partijen proberen veel voorkomende procedures zoals de incassoprocedure en de ontbinding van de arbeidsovereenkomst zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Binnen de procedures wordt gebruik gemaakt van standaarden voor het verzamelen van bewijsstukken en zijn de gerechtelijke instanties ingericht op het verwerken van grote hoeveelheden procedures. De partijen hebben aangegeven dat een zo efficiënt mogelijke afwikkeling van de procedure in het belang is van alle betrokken partijen.

AL zijn een deel van de lasten voor de bedrijven

Naast de AL hebben de bedrijven ook kosten uit het geschil dat ten grondslag ligt aan de procedure. In de interviews hebben de bedrijven aangegeven dat de kosten die de bedrijven ondervinden als gevolg van het voortbestaan van de onrechtmatige situatie of handeling (bijvoorbeeld gedeerde omzet of doorbetaling van loon) blijven bestaan zolang het geschil nog niet is beslecht. Deze kosten zijn in de Quick Scan niet in kaart gebracht maar de bedrijven hebben aangegeven dat deze kosten een veelvoud zijn van de AL uit de procedure. Deze kosten hebben de aandacht van de Rechtspraak. In verschillende programma's werkt de Rechtspraak aan het verkorten van de doorlooptijden en het vergroten van de efficiëntie van procedures.

Reductiemogelijkheden

De procedures zijn geselecteerd op basis van (1) een groot aantal procedures of (2) een hoge tijdsbesteding. Bij het vaststellen van reductiemogelijkheden kan worden geredeneerd vanuit deze selectiecriteria:

1. Reducties in 'hoge Q-procedures' kunnen zich richten op verdere stroomlijning van de procedure. Het betreft met name de procedures inzake de incasso van vorderingen en het leggen van beslag.
2. Reducties in 'hoge P-procedures' kunnen zich richten op vereenvoudiging van het geschil in het voortraject van de procedure. Het betreft met name de procedures inzake een geschil uit overeenkomst, uit onrechtmatige daad en uit milieuvergunningverlening door een bestuursorgaan.

Tijdens de uitvoering van de Quick Scan zijn gesprekken gevoerd met verschillende deskundigen om de AL in kaart te brengen. Hierbij zijn door de deskundigen, op basis van eigen ervaring, suggesties gedaan om deze AL maar ook andere lasten uit het procesrecht te reduceren. De suggesties zijn weergegeven in bijlage VI waarbij wordt opgemerkt dat deze niet geïdentificeerd zijn bij alle deskundigen betrokken bij de Quick Scan.

Bijlage bij:

Quick Scan Administratieve Lasten Procesrecht

Bijlage

- I Leden van de begeleidingscommissie**
- II Uitgangspunten berekening AL in het SKM**
- III Selectiegegevens procedures**
- IV AL-kostenmodel Procesrecht**
- V Interviewlijst**
- VI Suggesties voor reductie AL Procesrecht**

I Leden van de begeleidingscommissie

Begeleidingscommissie

Prof. mr. H.J. Sniijders (Voorzitter)	Universiteit van Leiden Faculteit der Rechtsgeleerdheid Postbus 9520 2300 RA Leiden Tel.: 071-527 7400 E-mail: h.j.sniijders@law.leidenuniv.nl
Drs. J.B.G.M. Holtus	IPAL Ministerie van Financiën Korte Voorhout 7 2511 CW Den Haag Tel.: 070- 342 7075 E-mail: j.b.g.m.holtus@minez.nl
Mr. R. Hartendorp	Raad voor de rechtspraak Postbus 90613 2509 LP Den Haag tel.: 070 - 361 9788 fax.: 070 - 361 9746 E-mail: r.hartendorp@rvdr.drp.minjus.nl
Mr. D. de Snoo	Nederlandse Orde van Advocaten Postbus 30851 2500 GW Den Haag Tel.: 070-335 3570 E-mail: d.desnoo@advocatenorde.nl
Mw. mr. M.H.A.F. Lokin	Ministerie van Justitie Postbus 20301 2500 EH Den Haag Tel.: 070- 370 6955 E-mail: m.lokin@minjus.nl
Mw. mr. Y. Visser	Ministerie van Justitie Postbus 20301 2500 EH Den Haag Tel.: 070- 370 7607 E-mail: y.visser@minjus.nl

II Uitgangspunten berekening AL in het SKM

In het onderstaande kader zijn de belangrijkste uitgangspunten van het SKM samengevat, alsmede de wijze waarop hiermee is omgegaan bij het bepalen van de administratieve lasten voortvloeiende uit het procesrecht. Aanvullend hierop wordt in een aantal paragrafen ingegaan op de representativiteit en betrouwbaarheid van gegevens die worden gebruikt in het SKM.

Uitgangspunten definitie AL en standaardkostenmodel

- ❑ *Referentiejaar en peildatum.* Het referentiejaar voor het bepalen van de administratieve lasten van de informatieverplichtingen is 2002. Voor de administratieve lasten wordt uitgegaan van de peildatum van 31 december 2002.
- ❑ *Open structuur.* Met het model is het doorrekenen van wijzigingen in regelgeving en wijzigingen in autonome gegevens (zoals tarief) mogelijk.
- ❑ *Bedrijfsleven.* De AL hebben betrekking op het bedrijfsleven. De AL die burgers ondervinden uit het procesrecht zijn niet in beschouwing genomen.
- ❑ *Naleving.* De kosten van de administratieve lasten zijn geraamd op basis van het feitelijk aantal gevoerde procedures. Binnen de procedures wordt aangenomen dat partijen aan alle wettelijke voorschriften voldoen.
- ❑ *Alleen de lasten, niet de baten.* In een AL-onderzoek worden alleen de administratieve lasten geraamd; mogelijke baten zijn in de kwantitatieve analyse buiten beschouwing gelaten. Dit betekent concreet dat de gemaakte kosten voor de doorlopen procedure worden geraamd en niet de feitelijke kosten (omdat deze deels door tegenpartij kunnen worden vergoed).
- ❑ *Gederfde omzet is geen AL.* In de meting worden uitsluitend de gemaakte kosten om te voldoen aan de informatieverplichting bepaald.
- ❑ *Reductiepotentieel.* Sommige vormen van administratieve lasten zijn - ondanks hun grote absolute omvang - niet of nauwelijks te reduceren. In de kwalitatieve analyse wordt eveneens gezocht naar regelgeving die minder lasten met zich meebrengt maar goed is aan te pakken.
- ❑ *Overlap met andere regelgeving.* Bij het bepalen van de administratieve lasten dienen dubbelstellingen te worden voorkomen. Dit wordt ondervangen door een duidelijke afbakening van het onderzoek. Daarnaast is nagegaan in hoeverre in de nulmetingen de AL die voortvloeien uit Awb-procedures reeds in kaart zijn gebracht om overlap te voorkomen en of de hierbij gebruikte gegevens een bijdrage kunnen leveren aan het onderzoek.
- ❑ *Gegevensverzameling.* Voor het bepalen van de administratieve lasten worden interviews uitgevoerd met bedrijven, advocaten en juristen. Door een gestructureerde interviewmethodiek kunnen alle aannames onderbouwd worden. Alle in het model gebruikte gegevens zijn herleidbaar op informatiebronnen of interviewverslagen. Daarnaast zijn de bijeenkomsten van de begeleidingscommissie gebruikt voor het afstemmen en verzamelen van gegevens voor het onderzoek.
- ❑ *Vertrouwelijkheid van gegevens.* Voor bedrijven is het van groot belang dat de bedrijfsgegevens vertrouwelijk worden behandeld. Het anonimiseren van de gespreksverslagen is een van de wijzen waarop hierin wordt voorzien.
- ❑ *Herleidbaarheid van gegevens.* De wijze waarop de factoren P en Q voor het SKM zijn bepaald, moet inzichtelijk zijn. Tevens moet worden gedocumenteerd welke achterliggende gegevens en aannames gebruikt zijn om P en Q te bepalen. Als werkwijze voor het bepalen van P en Q wordt de zogenaamde Bronnenladder gehanteerd, die aangeeft in welke volgorde welke gegevensbronnen – afhankelijk van de beschikbaarheid – worden geraadpleegd:
 - Rechterlijke instanties en Raad voor de rechtspraak,
 - Openbare databases (CBS),
 - Brancheorganisaties,
 - Schattingen door beleidsmedewerker, bedrijfsleven en deskundigen,
 - Interpretaties en aannames door SIRA Consulting.

Representativiteit van de gegevens

Zowel bij de voorbereiding als tijdens de interviews is gericht aandacht besteed aan de representativiteit van de verzamelde gegevens. In eerste instantie zijn bedrijven of procesvertegenwoordigers benaderd, die als representatief kunnen worden beschouwd. De selectie van deze bedrijven is uitgevoerd in overleg met deskundigen van het departement en van uitvoerings- of brancheorganisaties. Daarnaast zijn bedrijven uit het netwerk van SIRA Consulting benaderd, die voor eerder uitgevoerde AL-onderzoeken van andere departementen zijn geselecteerd en geïnterviewd.

Voor de interviews is een werkwijze gebruikt die – ondersteund door gestructureerde vragenlijsten – gericht is op het systematisch analyseren van de verkregen informatie. Daarnaast zijn bijvoorbeeld vragen gesteld als “In hoeverre is uw situatie vergelijkbaar met andere bedrijven” en “Is dit jaar een representatief jaar of variëren de AL per jaar?” Er is ook ingegaan op de kwalitatieve aspecten, waarbij vragen worden gesteld zoals “Hoe worden de AL door u ervaren?” en “Welke mogelijkheden ziet u om de AL te reduceren?” Na elke invulling van het AL-kostenmodel Procesrecht is tevens getoetst of de gebruikte gegevens onderling consistent zijn.

Herleidbaarheid van de gegevens

Voor het bepalen van de AL moet een groot aantal gegevens uit verschillende bronnen worden verzameld. Hierbij is enerzijds regelmatig sprake van tegenstrijdige gegevens, anderzijds zijn essentiële gegevens vaak niet volledig of niet op de vereiste wijze beschikbaar. Het is derhalve van groot belang dat inzichtelijk wordt gemaakt, waar de voor de berekening gebruikte gegevens vandaan komen en welke aannamen getroffen zijn bij schattingen van niet beschikbare gegevens¹⁶.

Om de vereiste herleidbaarheid van gegevens veilig te stellen zijn twee invalshoeken gebruikt:

1. Een eenduidig gestructureerde werkwijze,
2. Een documentatie waaruit blijkt, op welke wijze de gebruikte gegevens verkregen zijn.

Ad 1. Eenduidig gestructureerde werkwijze

De AL worden bepaald door de kosten van een administratieve handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal bedrijven of handelingen (Q) waarop deze van toepassing is.

De factor P wordt berekend als het product van de tijdsbesteding, het uurtarief en de frequentie van de administratieve handeling per jaar. De factor Q wordt bepaald door het raadplegen van diverse bronnen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de zogenaamde Bronnenladder. In de onderstaande figuur is de gestructureerde werkwijze voor de Quick Scan samengevat.

Stap	Omschrijving van de stappen
Stap 1	Analyseren van de regelgeving en de hieruit voortvloeiende informatieverplichtingen
Stap 2	Identificeren van de afzonderlijke administratieve handelingen per informatieverplichting
Stap 3	Invullen van de informatieverplichtingen en administratieve handelingen in het AL-kostenmodel Procesrecht. De velden voor P en Q zijn hierbij nog leeg
Stap 4	Bespreking van de resultaten van de stappen 1 t/m 3 met de wetgevingsjuristen en beleidsambtenaren van het departement, waarbij gezamenlijk met SIRA Consulting een bepaling van P en Q plaatsvindt.
Stap 5	Bespreking van de resultaten van de stappen 1 en 2 in interviews met het bedrijfsleven, waarbij eveneens gezamenlijk met SIRA Consulting een bepaling van P en Q plaatsvindt.
Stap 6	Vergelijking en analyse van de resultaten van de stappen 4 en 5, waarbij de input van het departement en het bedrijfsleven wordt gebruikt om tot een geaccordeerde set van P en Q te komen.
Stap 7	Invulling van het SKM en berekening van de omvang van de AL.

Figuur 3. Samenvatting structuur en werkwijze Quick Scan AL Procesrecht

¹⁶ Deze inzichtelijkheid stelt de opdrachtgever en latere gebruiker van het AL-kostenmodel Procesrecht in staat om:

- na te gaan of inderdaad ook beleidsmatig verdedigbare gegevens zijn gebruikt,
- getroffen aannamen te herzien en de effecten daarvan op de omvang van de AL direct te beoordelen,
- eventueel nieuw beschikbare informatie gericht in het AL-kostenmodel Procesrecht te verwerken.

Kader 4. Risico's AL-kostenmodel

Het AL-kostenmodel maakt gebruik van een vastgestelde methodiek en wordt uitgevoerd conform een gestructureerde werkwijze. De methodiek en werkwijze hebben echter de volgende risico's voor de bepaling van de AL:

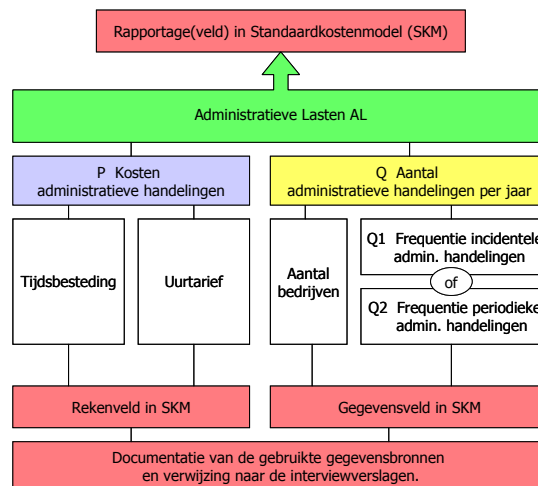
- De omvang van de AL wordt mede bepaald door het inschattingvermogen en ervaring van de respondent. Het gaat hierbij voornamelijk om handelingen met een beperkte tijdsbesteding (kleine P) welke vaak moeten worden uitgevoerd (hoge Q). Het verschil of een handeling 5 dan wel 10 minuten kost, wordt door een respondent op basis van persoonlijke ervaring gemaakt, maar kan een verdubbeling van de AL tot gevolg hebben.
- De wijze waarop met de definitie van AL wordt omgegaan is van invloed op de omvang van de AL. Indien verplichtingen die buiten de definitie van AL vallen - zoals nalevingskosten - hoge kosten veroorzaken, dan kunnen de AL te hoog worden ingeschat doordat de respondent dergelijke kosten wel meeneemt bij de beoordeling van de AL.

Ad 2. Documentatie gegevens

In het AL-kostenmodel Justitie zijn drie soorten van bestanden opgenomen, die uiteenlopende functies vervullen:

- ❑ Rapportage(veld). Dit veld bevat een overzicht van de resultaten van de Quick Scan.
- ❑ Rekenveld. In dit veld zijn de informatieverplichtingen en de daarvan afgeleide administratieve handelingen opgenomen met de tijdsbesteding per administratieve handeling en de uurtarieven.
- ❑ Gegevensveld. In dit veld zijn de aantallen bedrijven en de frequenties opgenomen van óf de incidentele óf de periodieke administratieve handelingen.

In de onderstaande figuur is de structuur van de methodiek voor de berekening van de AL schematisch weergegeven. Deze figuur geeft tevens aan, waar de verschillende gegevens in het AL-kostenmodel Justitie worden gebruikt en waar deze gegevens gedocumenteerd zijn.

Figuur 4. Structuur methodiek berekening AL

Betrouwbaarheid gegevens

In de Quick Scan van de AL uit het Procesrecht staat enerzijds centraal dat aandacht wordt besteed aan de representativiteit, de herleidbaarheid en de betrouwbaarheid van de gegevens (de absolute omvang van de AL in Euro/jaar), anderzijds ligt de nadruk op het zodanig inrichten van de Quick Scan, dat een consistente en reproduceerbare methodiek beschikbaar is waarmee de reductie van de AL in de eerstvolgende jaren (de relatieve afname van de AL in % per jaar) kan worden gemeten. Concreet betekent dit dat de grenzen van het project door de begeleidingscommissie strikt zijn beperkt tot bepaalde informatieverplichtingen. Hierdoor is het project uitvoerbaar gehouden. In deze rapportage en het volgende kader wordt inzichtelijk gemaakt hoe met deze problematiek in de Quick Scan is omgegaan, om een zo hoog mogelijke betrouwbaarheid van de Quick Scan te realiseren, binnen de beschikbare doorlooptijd en met thans beschikbare middelen en methoden.

Kader 5. Betrouwbaarheid kwantitatieve gegevens AL-kostenmodellen

Voor het kwantificeren van de AL is interdepartementaal vastgesteld, dat gebruik wordt gemaakt van het SKM. De gegevens in dit model worden verzameld door middel van documentenonderzoek en interviews met het bedrijfsleven. De doorlooptijd en daarmee samenhangende capaciteit voor het onderzoek en de noodzaak tot modelvorming bepalen in belangrijke mate de betrouwbaarheid van de berekening. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid van (1) de bepaling van P: de kosten per handeling en (2) de bepaling van de Q: aantallen handelingen.

P: de kosten per handeling

De betrouwbaarheid van de kosten per handeling wordt met name bepaald door de representativiteit van de geselecteerde bedrijven en de objectiviteit van de geïnterviewde deelnemers. In veel gevallen zijn in de interviews situaties besproken, die specifiek zijn voor het geïnterviewde bedrijf en daarmee afwijken van de situatie binnen een totale doelgroep. Bij de vertaling van de interviewgegevens naar het AL-kostenmodel Justitie is hiermee rekening gehouden. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Verschillen in de uitvoering: Bedrijven kunnen uiteenlopende inzichten hebben in de wijze van uitvoering van een informatieverplichting. Dit betekent dat er sprake is van een bandbreedte in de kosten voor de uitvoering. Bij de vertaling van de gegevens van een interview naar het AL-kostenmodel is uitgegaan van de situatie die bij de meeste bedrijven in een doelgroep wordt gehanteerd.
- Houding van het bedrijf: In gesprekken met bedrijven is naar voren gekomen dat de tijdsbesteding voor bepaalde verplichtingen afhankelijk is van de houding van het bedrijf ten opzichte van de regelgeving. Deze houding wordt onder meer bepaald door de wijze waarop het nut en de noodzaak van de regelgeving door de bedrijven wordt ervaren. Bedrijven die regelgeving als nuttig ervaren of vanuit kwaliteitsmanagement hieraan belang hechten, voeren dergelijke verplichtingen grondiger uit. Hierdoor kan een overschatting van de feitelijke kosten ontstaan. Voor de bepaling van de AL zijn alleen de activiteiten meegenomen die voortvloeien uit de regelgeving.
- Overlap met bedrijfsmatige activiteiten: Bepaalde informatieverplichtingen hebben overlapping met activiteiten die ook vanuit de reguliere bedrijfsvoering worden uitgevoerd (de zogenaamde gemengde functies). Dergelijke verplichtingen kunnen hierdoor door bedrijven worden onderschat (het gebeurt immers toch al). Voor de bepaling van de AL is dit zoveel mogelijk voorkomen door het uitwerken van de informatieverplichtingen in deelhandelingen.
- Niet-economische doelmatigheid: Bedrijven kunnen aangeven dat bepaalde activiteiten worden verricht tegen kosten die in verhouding tot de marktwaarde van die activiteiten te hoog zijn. Bij de vertaling van de gegevens uit het interview naar het AL-kostenmodel is in een dergelijke situatie hiervoor gecorrigeerd voor de geldende marktprijs.

Q: Aantallen handelingen

Voor het bepalen van de aantallen handelingen is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van beschikbare bronnen. Door gebruikt te maken van de bronnenladder is zoveel als mogelijk hiermee rekening gehouden en wordt inzicht verschaft in de betrouwbaarheid van deze gegevens.

Ondanks dat alle gegevens in het AL-kostenmodel kunnen worden onderbouwd en worden herleid naar de brongegevens, dient rekening te worden gehouden met enige mate van onzekerheid. Deze onzekerheid in kwantitatieve gegevens is zoveel mogelijk beperkt door afstemming van de resultaten met brancheorganisaties en/of deskundigen uit de doelgroep. Desondanks dient bij de interpretatie van de kwantitatieve gegevens uit deze rapportage met een zekere mate van onzekerheid rekening te worden gehouden.

III Selectiegegevens procedures

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

De procedures die op basis van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering worden gevoerd, worden in eerste aanleg behandeld door (1) de sector kanton of (2) de sector civiel van de rechtbank. Vervolgens kunnen de procedures in hoger beroep of in cassatie worden voortgezet door partijen. Daarnaast bevat het wetboek van burgerlijke rechtsvordering de wijze waarop door gerechtsdeurwaarders beslagen worden gelegd.

Sector kanton

Binnen de sector kanton zijn, in 2002, in het onderdeel handelszaken waarbij het bedrijfsleven partij is, ongeveer 300.000 dagvaardingen en 72.000 verzoekschriften in eerste aanleg ingediend. Er zijn 12.000 procedures inzake voorlopige voorziening gevoerd. Tenslotte zijn 51.000 handelingen door de rechtbanken uitgevoerd inzake het verstrekken van akten en verklaringen (de 'non-justitiële taken). Voorbeelden zijn de akte depot leveringsvoorwaarden en handelingen in het centraal curatele register. Aan deze handelingen zijn geen informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven verbonden. Zij veroorzaken geen AL.

- *Dagvaardingen.* De meeste dagvaardingen worden ingediend ten behoeve van het incasseren van een vordering met een waarde minder dan € 5.000. In overleg met de Raad voor de Rechtspraak is aangenomen dat ongeveer 90% van de dagvaardingen (270.000 procedures) betrekking hebben op incasso-procedures. Hiervan worden ongeveer 200.000 zaken bij verstek afgehandeld. De overige 10% van de dagvaardingen betreffen overige handelszaken. Deze zaken betreffen vooral geschillen inzake (1) koopovereenkomsten en (2) onrechtmatige daad.
- *Verzoekschriften.* 97% van de verzoekschriften (70.000 procedures) betreffen de ontbinding van de arbeidsovereenkomst ex art. 7:685 BW. Hiervan wordt 80% (56.000 procedures) door partijen onderling geregeld. De rechter bevestigt in deze procedures alleen de afspraken tussen partijen. In 20% (14.000 procedures) van de procedures wordt de ontbinding door één van de partijen tegengesproken en vindt een meer inhoudelijke behandeling door de kantonrechter plaats.
- *Voorlopige voorziening.* De rechtbanken hebben 12.000 voorlopige voorzieningen afgehandeld.

In het onderstaande overzicht is aangegeven welke procedures, ter bepaling van de belangrijkste AL uit de sector kanton, nader worden onderzocht.

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (sector kanton)			
A	De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.	270.000	Raad voor de Rechtspraak
B	De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.	70.000	Raad voor de Rechtspraak
C	De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
D	De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR

Sector civiel

Binnen de sector civiel zijn, in 2002, in het onderdeel handelszaken waar het bedrijfsleven partij is, ongeveer 32.000 dagvaardingen en 30.000 verzoekschriften in eerste aanleg ingediend. Er zijn 14.870 kort gedingen gevoerd. Tenslotte zijn 120.000 handelingen door de rechtbanken uitgevoerd inzake het verstrekken van akten en verklaringen (de 'non-justitiële taken).

- *Dagvaardingen.* De groot aantal dagvaardingen wordt ingediend ten behoeve van het incasseren van een vordering met een waarde meer dan € 5.000. In overleg met de Raad voor de Rechtspraak is aangenomen dat ongeveer 66% van de dagvaardingen (20.000 procedures) betrekking hebben op incasso-procedures. Hiervan worden ongeveer 10.000 procedures bij verstek afgehandeld. De overige 33% van de dagvaardingen betreffen overige handelszaken. Deze zaken betreffen vooral geschillen inzake (1) koopovereenkomsten en (2) onrechtmatige daad.
- *Verzoekschriften.* 80% van de ingediende verzoekschriften (24.000 procedures) betreffen verzoeken inzake insolventie procedures (zie hieronder). De overige 20% (6.000 procedures) betreffen verzoeken inzake overige handelszaken.
- *Kort geding.* In overleg met geïnterviewde deskundigen is aangenomen dat 30% van deze procedures (4.500) betreffen handelszaken waarbij het bedrijfsleven betrokken is. De overige 70% procedures betreffen allerlei procedures waarbij burgers betrokken zijn.

In het onderstaande overzicht is aangegeven welke procedures, ter bepaling van de belangrijkste AL uit de sector civiel, nader worden onderzocht.

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (sector civiel)			
E	De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.	20.000	Raad voor de Rechtspraak
F	De procedure inzake een handelszaak in kort geding.	4.500	Raad voor de Rechtspraak
G	De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR
H	De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	5.000	Aanname op basis van gegevens RvdR

Hoger beroep bij het Gerechtshof, Cassatie bij de Hoge Raad en beslag- en executierecht

In 2002 zijn er ongeveer 8.000 zaken in hoger beroep geweest. Hiervan is 62% met een dagvaarding ingeleid (4960 procedures) en 38% met een verzoekschrift (3360 procedures) ingeleid. Bij de Hoge Raad zijn in 2002 ongeveer 470 zaken behandeld. Hiervan is 68% met een dagvaarding ingeleid (320 procedures) en 32% met een verzoekschrift (150 procedures) ingeleid. Binnen het onderzoek wordt, in overleg met de griffie van de sector kanton, bepaald in welke mate het bedrijfsleven betrokken is bij deze procedures.

Het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering bevat informatieverplichtingen inzake het executoriaal beslag en het conservatoir beslag (inclusief beslag onder derden) dat door gerechtsdeurwaarders wordt uitgevoerd.

In het onderstaande overzicht is aangegeven welke procedures, ter bepaling van de belangrijkste AL uit deze categorie, nader worden onderzocht.

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (overig)			
I	De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep	3.250	CBS
J	De procedures inzake beslag- en executierecht.	300.000*	Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders

* Dit aantal procedures betreft het totaal aantal gestarte beslag- en executieprocedures. Per procedure zijn in de Quick Scan aparte aantallen gebruikt. In het AL-kostenmodel Procesrecht zijn deze aantallen inzichtelijk.

Algemene wet bestuursrecht

De belangrijkste procedures die op basis van de Algemene wet bestuursrecht door het bedrijfsleven wordt gevoerd, het beroep bij de sector bestuur van de rechtbank, de Raad van State of de Centrale Raad van Beroep.

Op basis van gegevens van de Raad van State is besloten om een procedure inzake een milieuvergunning van een bedrijf te selecteren voor het bepalen van de belangrijkste AL die voor het bedrijfsleven voortvloeien uit de Awb. Hierbij moet worden opgemerkt dat de rechtsgrond voor het indienen van het beroepen voortvloeit uit hoofdstuk 20 van de Wet Milieubeheer. De Awb bepaalt echter welke informatieverplichtingen partijen dienen uit te voeren om het beroep in te dienen en te laten behandelen door de Raad van State.

De begeleidingscommissie heeft aangegeven dat informatieverplichtingen als gevolg van het indienen van bezwaarschriften of bedenkingen op basis van de Algemene wet bestuursrecht niet onder de definitie van het procesrecht vallen aangezien deze verplichtingen niet voor een rechterlijke instantie worden uitgevoerd. Bij het bepalen van de meting zijn derhalve alleen de AL die voortvloeien uit de beroepsprocedure onderzocht. Hierbij wordt uitgegaan van de gegevens van de Raad van State waaruit blijkt dat er 2.616 beroepsprocedures inzake milieuvergunningen zijn gevoerd.

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
Algemene wet bestuursrecht			
K	De procedure inzake beroep tegen een milieuvergunning.	2.616	Raad van State

Faillissementswet

De faillissementswet beschrijft drie soorten procedures: het verzoek tot faillissement, het verzoek tot surséance van betaling en het verzoek tot schuldsanering natuurlijke personen. De procedures starten door het indienen van een verzoekschrift bij de sector civiel van de rechtbank.

In 2002 zijn er 24.000 verzoekschriften ingediend inzake procedures uit de faillissementswet (insolventie). Hiervan betrof 60% (14.000) een verzoek tot schuldsanering natuurlijke persoon en 40% (10.000) een verzoek tot verklaring faillissement of verlening surseance van betaling. De begeleidingscommissie heeft aangegeven dat de AL van bedrijven bij het verzoek tot schuldsanering natuurlijke persoon beperkt zijn. Het merendeel van de AL van bedrijven vloeien voort uit het verzoek tot faillissementsverklaring.

Op basis van het bovenstaande zal, ter bepaling van de belangrijkste AL uit de faillissementswet, nader worden onderzocht:

Nr.	Soort procedure	Aantal in 2002	Bron
Faillissementswet			
L	De procedure inzake het verzoek tot faillissement en de afwikkeling daarvan.	10.000	Raad voor de Rechtspraak

IV AL-kostenmodel Procesrecht

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De incasso-procedure bij een vordering van minder dan € 5.000.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen - betekening exploit kanton	€ 27.723.600	Actief	€ -	€ -	€ 27.723.600	!
B	Dagvaardingsprocedure incasso - kanton	€ 62.244.700	Actief	€ -	€ -	€ 62.244.700	!
Wet:	De incasso-procedure bij een vordering van m	€ 89.968.300		€ -	€ -	€ 89.968.300	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten				P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie	
					Interne kosten per handeling	Externe kosten per handeling								
					Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal						
A Algemene bepalingen - betekening exploit kanton									€ 103			€ 27.723.600		
A.05	45	Verzamelen informatie geadresseerde voor sommatie en dagvaarding	Achterhalen en controleren en invoeren adresgegevens	Partijen bij handelszaak	€ 75	30/60	€ 38		€ 38	270.000	270.000	€ 10.125.000	7, 9, RvdR	
A.06	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschriftouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	270.000	270.000	€ 17.598.600	7, 9, RvdR
B Dagvaardingsprocedure incasso - kanton									€ 844			€ 62.244.700		
B.01	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	270.000	270.000	€ 2.700.000	7, 9, RvdR
B.03	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt.	Partijen bij handelszaak	€ 75	10/60	€ 13	€ 200,00	30/60	€ 100	270.000	270.000	€ 30.375.000	7, 9, RvdR
B.12	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter griffie	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	270.000	270.000	€ 2.700.000	7, 9, RvdR
B.22	131	Verschiijnen op zitting	Verschiijnen op zitting	Eiser bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	86.400	86.400	€ 23.760.000	7, 9, RvdR
B.23	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen verschijning (131)	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij handelszaak	€ 75	10/60	€ 13	€ 200,00	30/60	€ 100	21.600	21.600	€ 2.430.000	7, 9, RvdR
B.30	166, 167	Meewerken aan getuigenverhoor	Bijwonen en meewerken aan getuigenverhoor	Partijen bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	864	864	€ 237.600	7, 9, RvdR
B.31	170	Overleggen van documenten inzake gegevens getuigen	Verzamelen en aanleveren gegevens inzake getuige aan griffie en wederpartij plus oproepen per aangetekende brief of exploit.	Partijen bij handelszaak	€ 75	15/60	€ 19	€ 60,00	30/60	€ 30	864	864	€ 42.100	7, 9, RvdR

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake ontbinding van een arbeidsovereenkomst.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen VzS-procedure	€ 66.500.000	Actief	€ -	€ -	€ 66.500.000	!
B	Procedure ontbinding arbeidsovereenkomst	€ 3.850.000	Actief	€ -	€ -	€ 3.850.000	0
Wet:	De procedure inzake ontbinding van een	€ 70.350.000		€ -	€ -	€ 70.350.000	

Groep	Onderwerp			Administratieve lasten							P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
				Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling								
				Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Uurtarief	Tijd (uren)					
A	Algemene bepalingen VzS-procedure												€ 66.500.000		
A.01	278 lid 1	Opstellen verzoekschrift voor ontbinding arbeidsovereenkomst	Het opstellen verzoekschrift o.v.v. naw-gegevens, het verzoek en de gronden	Verzoeker bij handelszaak (VZS-procedure)	€ 75	1	€ 75	€ 200	3	€ 600	€ 675	70.000	70.000	€ 47.250.000	Interview 7
A.02	278	Indienen verzoekschrift voor ontbinding arbeidsovereenkomst	Indienen verzoekschrift o.v.v. naw-gegevens, het verzoek en de gronden	Verzoeker bij handelszaak (VZS-procedure)	€ 75	1	€ 75	€ 200	1	€ 200	€ 275	70.000	70.000	€ 19.250.000	Interview 7
B	Procedure ontbinding arbeidsovereenkomst												€ 3.850.000		
B.02	279, 282 lid 3	Bijwonen zitting	Het verschijnen en bijwonen van de zitting	Partijen bij handelszaak (VZS-procedure)	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	7.000	7.000	€ 3.850.000	Interview 7

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 1.825.900	Actief	€ -	€ -	€ 1.825.900	!
B	Dagvaardingsprocedure - sector kanton	€ 8.712.500	Actief	€ -	€ -	€ 8.712.500	!
Wet:	De procedure inzake de koopovereenkomst (nakom	€ 10.538.400		€ -	€ -	€ 10.538.400	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A Algemene bepalingen															
A.05	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijsstukken (betalingsbewijzen en documenten inzake de betrokken overeenkomsten, ovk, verklaringen, notulen)	Partijen bij handelszaak	€ 75	4	€ 300				€ 300	5.000	5.000	€ 1.500.000	Q: 50% van betwiste zaken, P: ARAG
A.06	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschrijthouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	5.000	5.000	€ 325.900	
B Dagvaardingsprocedure - sector kanton															
B.01	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.03	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt;	Partijen bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	2	€ 400	€ 475	5.000	5.000	€ 2.375.000	8
B.12	113	Overleggen van documenten inzake	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.17	128 lid 1	Melding / kennisgeving doen van naam en adres gemachtigde of procureur	Opstellen en uitvoeren melding gemachtigde of procureur door gedaagde	Gedaagde bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.18	128 lid 2, 3 en 5	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en overleggen conclusie van antwoord (incl. bewijsmiddelen en getuigen) en excepties	Gedaagde bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	5.000	5.000	€ 2.750.000	8, P: ARAG
B.22	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen verschijning (131) heeft	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	2.500	2.500	€ 687.500	8, P: ARAG
B.23	132	Overleggen van documenten inzake dupliek indien geen verschijning (131) heeft	Opstellen en indienen dupliek	Gedaagde bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	2.500	2.500	€ 687.500	8, P: ARAG
B.25	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij handelszaak	€ 75	3	€ 225	€ 200,00	3	€ 600	€ 825	2.500	2.500	€ 2.062.500	8, P: ARAG

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten		PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 3.325.900	Actief	€ -	€ -	€ 3.325.900	!
B	Dagvaardingsprocedure - sector kanton	€ 8.725.000	Actief	€ -	€ -	€ 8.725.000	!
Wet:	De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige	€ 12.050.900		€ -	€ -	€ 12.050.900	

Groep	Onderwerp	Administratieve lasten										P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie	
		Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
							Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal						Totaal
A	Algemene bepalingen															€ 3.325.900	
A.05	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (situatieschets en documenten inzake schade, oorzaak, gevolg, verklaringen, notulen)	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	8	€ 600				€ 600	5.000	5.000	€ 3.000.000	Q: 50% van betwiste zaken, P: ARAG		
A.06	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschriftouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	5.000	5.000	€ 325.900			

B	Dagvaardingsprocedure - sector kanton																€ 8.725.000
		Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal	P	Aantal handelingen	Q	PxQ	
B.01	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij onrechtmatige daad	€ 75	10/60	€ 13				€ 13	5.000	5.000	€ 62.500	8		
B.03	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt.	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	2	€ 400	€ 475	5.000	5.000	€ 2.375.000	8		
B.12	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter griffie	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij onrechtmatige daad				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8		
B.17	128 lid 1	Melding / kennisgeving doen van naam en adres gemachtigde of procureur	Opstellen en uitvoeren melding gemachtigde of procureur door gedaagde	Gedaagde bij onrechtmatige daad				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8		
B.18	128 lid 2, 3 en 5	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en overleggen conclusie van antwoord (incl. bewijsmiddelen en getuigen) en excepties	Gedaagde bij onrechtmatige daad	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	5.000	5.000	€ 2.750.000	8, P: ARAG		
B.22	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen verschijning (131) heeft	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	2.500	2.500	€ 687.500	8, P: ARAG		
B.23	132	Overleggen van documenten inzake dupliek indien geen verschijning (131) heeft	Opstellen en indienen dupliek	Gedaagde bij onrechtmatige daad	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	2.500	2.500	€ 687.500	8, P: ARAG		
B.25	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij onrechtmatige daad	€ 75	3	€ 225	€ 200,00	3	€ 600	€ 825	2.500	2.500	€ 2.062.500	8, P: ARAG		

Domain: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De incasso-procedure bij een vordering van meer dan € 5.000.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen - betekening exploit	€ 2.053.600	Actief	€ -	€ -	€ 2.053.600	!
B	Dagvaardingsprocedure incasso - civiel	€ 12.082.500	Actief	€ -	€ -	€ 12.082.500	!
Wet:	De incasso-procedure bij een vordering	€ 14.136.100		€ -	€ -	€ 14.136.100	

Volgnr.	Wets-artikel	Onderwerp	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten										Referentie
						Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling			P	Aantal handelingen	Q	PxQ	
						Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U·T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A Algemene bepalingen - betekening exploit civiel													€ 2.053.600			
A.05	45	Verzamelen informatie geadresseerde voor sommatie en	Achterhalen en controleren en invoeren adresgegevens	Partijen bij handelszaak		€ 75	30/60	€ 38				€ 38	20.000	20.000	€ 750.000	7, 9, RvdR
A.06	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschriftouder.	Deurwaarders					€ 65,18	1	€ 65	€ 65	20.000	20.000	€ 1.303.600	7, 9, RvdR
B Dagvaardingsprocedure incasso - civiel													€ 10.782.500			
B.01	79	Verplicht procureurstelling	Inhuren procureur voor voeren procedure bij procedure anders dan voor Kanton en voor Kort Geding als gedaagde	Partijen bij handelszaak					€ 130	1	€ 130	€ 130	10.000	10.000	€ 1.300.000	8
B.02	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij handelszaak					€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	20.000	20.000	€ 200.000	7, 9, RvdR
B.04	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt;	Partijen bij handelszaak					€ 200,00	1	€ 200	€ 200	20.000	20.000	€ 4.000.000	7, 9, RvdR
B.13	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij handelszaak					€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	20.000	20.000	€ 200.000	7, 9, RvdR
B.23	131	Verschuiven op zitting	Verschuiven op zitting	Eiser bij handelszaak					€ 200,00	2	€ 400	€ 400	13.800	13.800	€ 5.520.000	7, 9, RvdR
B.24	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij handelszaak					€ 200,00	1	€ 200	€ 200	3.450	3.450	€ 690.000	7, 9, RvdR
B.31	166, 167	Meewerken aan getuigenverhoor	Bijwonen en meewerken aan getuigenverhoor	Partijen bij handelszaak					€ 200,00	1	€ 200	€ 200	690	690	€ 138.000	7, 9, RvdR
B.32	170	Overleggen van documenten inzake gegevens getuigen	Verzamelen en aanleveren gegevens inzake getuige aan griffie en wederpartij plus oproepen per aangetekende brief of exploit.	Partijen bij handelszaak					€ 200,00	15/60	€ 50	€ 50	690	690	€ 34.500	7, 9, RvdR

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake de koopovereenkomst (nakoming, schadevergoeding en ontbinding).	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten		PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 9.325.900	Actief	€ -	€ -	€ 9.325.900	!
B	Dagvaardingsprocedure - sector civiel	€ 17.037.500	Actief	€ -	€ -	€ 17.037.500	!
Wet: De procedure inzake de koopovereenkomst (n		€ 26.363.400		€ -	€ -	€ 26.363.400	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A Algemene bepalingen															
A.05	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (betalingsbewijzen en documenten inzake de betrokken overeenkomst(en), ovk, verklaringen, notulen)	Partijen bij handelszaak	€ 75	12	€ 900				€ 900	5.000	5.000	€ 4.500.000	Q: 50% van betwiste zaken
A.06	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (bespreken zaak met de advocaat)	Partijen bij handelszaak	€ 75	4	€ 300	€ 200,00	3	€ 600	€ 900	5.000	5.000	€ 4.500.000	Q: 50% van betwiste zaken
A.07	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschrijthouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	5.000	5.000	€ 325.900	

B Dagvaardingsprocedure - sector civiel															
B.01	79	Verplicht procureurstelling	Inhuren procureur voor voeren procedure bij procureur anders dan voor Kanton en voor Kort Geding als gedaagde	Partijen bij handelszaak				€ 130	1	€ 130	€ 130	2.500	2.500	€ 325.000	8
B.02	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.04	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt.	Partijen bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	4	€ 800	€ 950	5.000	5.000	€ 4.750.000	8
B.13	113	Overleggen van documenten inzake	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.18	128 lid 1	Melding / kennisgeving doen van naam en adres gemachtigde of procureur	Opstellen en uitvoeren melding gemachtigde of procureur door gedaagde	Gedaagde bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.19	128 lid 2, 3 en 5	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en overleggen conclusie van antwoord (incl. bewijsmiddelen en getuigen) en excepties	Gedaagde bij handelszaak	€ 75	8	€ 600	€ 200,00	4	€ 800	€ 1.400	5.000	5.000	€ 7.000.000	8
B.23	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen verschijning (131)	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	2.500	2.500	€ 1.375.000	8
B.24	132	Overleggen van documenten inzake dupliek indien geen verschijning (131)	Opstellen en indienen dupliek	Gedaagde bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	2.500	2.500	€ 1.375.000	8
B.26	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij handelszaak	€ 75	3	€ 225	€ 200,00	3	€ 600	€ 825	2.500	2.500	€ 2.062.500	8

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten		PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 9.325.900	Actief	€ -	€ -	€ 9.325.900	!
B	Dagvaardingsprocedure - sector civiel	€ 17.962.500	Actief	€ -	€ -	€ 17.962.500	!
Wet: De procedure inzake de vaststelling onrechtmatige daad en eventuele schadevergoeding.		€ 27.288.400		€ -	€ -	€ 27.288.400	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A Algemene bepalingen														€ 9.325.900	
A.05	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijsstukken (situatieschets en documenten inzake schade, oorzaak, gevolg, verklaringen, notulen)	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	12	€ 900				€ 900	5.000	5.000	€ 4.500.000	Q: 50% van betwiste zaken, P: ARAG
A.06	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijsstukken (bespreken zaak met de advocaat)	Partijen bij handelszaak	€ 75	4	€ 300	€ 200,00	3	€ 600	€ 900	5.000	5.000	€ 4.500.000	Q: 50% van betwiste zaken
A.07	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschrijthouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	5.000	5.000	€ 325.900	

B Dagvaardingsprocedure - sector civiel														€ 17.962.500	
B.01	79	Verplicht procureurstelling	Inhuren procureur voor voeren procedure bij procedure anders dan voor Kanton en voor Kort Geding als gedaagde	Eiser bij onrechtmatige daad				€ 125	1	€ 125	€ 125	10.000	10.000	€ 1.250.000	8
B.02	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij onrechtmatige daad				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.04	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt;	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	4	€ 800	€ 950	5.000	5.000	€ 4.750.000	8
B.13	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter griffie	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij onrechtmatige daad				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.18	128 lid 1	Melding / kennisgeving doen van naam en adres gemachtigde of procureur	Opstellen en uitvoeren melding gemachtigde of procureur door gedaagde	Gedaagde bij onrechtmatige daad				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	5.000	5.000	€ 50.000	8
B.19	128 lid 2, 3 en 5	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en overleggen conclusie van antwoord (incl. bewijsmiddelen en getuigen) en excepties	Gedaagde bij onrechtmatige daad	€ 75	8	€ 600	€ 200,00	4	€ 800	€ 1.400	5.000	5.000	€ 7.000.000	8, P: ARAG
B.23	132	Overleggen van documenten inzake repliek indien geen verschijning (131)	Opstellen en indienen repliek	Eiser bij onrechtmatige daad	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	2.500	2.500	€ 1.375.000	8, P: ARAG
B.24	132	Overleggen van documenten inzake dupliek indien geen verschijning (131)	Opstellen en indienen dupliek	Gedaagde bij onrechtmatige daad	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	2.500	2.500	€ 1.375.000	8, P: ARAG
B.26	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij onrechtmatige daad	€ 75	3	€ 225	€ 200,00	3	€ 600	€ 825	2.500	2.500	€ 2.062.500	8, P: ARAG

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure in een handelszaak in kort geding.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 3.154.500	Actief	€ -	€ -	€ 3.154.500	!
B	Voeren kort geding	€ 4.553.700	Actief	€ -	€ -	€ 4.553.700	!
Wet:	De procedure in een handelszaak in kort geding	€ 7.708.200		€ -	€ -	€ 7.708.200	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie	AL
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling								
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal						
A	Algemene bepalingen														€ 3.154.500	
A.05	45	Verzamelen informatie geadresseerde voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (betalingen, ovk, verklaringen, notulen)	Partijen bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	1	€ 200	€ 350	4.461	4.461	€ 1.561.400	Q: 30% van kortgedingen	
A.06	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (bespreken zaak met de advocaat)	Partijen bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	5.000	5.000	€ 1.375.000	Q: 50% van betwiste zaken	
A.07	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschrifthouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	3.346	3.346	€ 218.100	Q: 75% begint met dagvaarding	
B	Voeren kort geding														€ 4.553.700	
B.01	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	4.461	4.461	€ 44.600	10	
B.03	111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt;	Partijen bij handelszaak	€ 75	30/60	€ 38	€ 200,00	1	€ 200	€ 238	3.346	3.346	€ 794.700	10	
B.10	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij handelszaak				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	3.346	3.346	€ 33.500	10	
B.15	128 lid 2, 3 en 5	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en overleggen conclusie van antwoord (incl. bewijsmiddelen en getuigen) en excepties	Gedaagde bij handelszaak	€ 75	1	€ 75	€ 200,00	1	€ 200	€ 275	4.461	4.461	€ 1.226.800	10	
B.20	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij handelszaak	€ 75	4	€ 300	€ 200,00	4	€ 800	€ 1.100	2.231	2.231	€ 2.454.100	10	

Domain: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake een handelszaak in hoger beroep	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Algemene bepalingen	€ 3.205.600	Actief	€ -	€ -	€ 3.205.600	!
B	Dagvaardingsprocedure - hoger beroep	€ 9.127.200	Actief	€ -	€ -	€ 9.127.200	!
Wet:	De procedure inzake een handelszaak	€ 12.332.800		€ -	€ -	€ 12.332.800	

Volgnr.	Wets-artikel	Onderwerp	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
						Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
						Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A Algemene bepalingen																
A.05	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (betalingsbewijzen en documenten inzake de betrokken overeenkomsten, ovk, verklaringen, notulen)	Eiser bij hoger beroep	€ 75	1	€ 75				€ 75	3.250	3.250	€ 243.800	Q: 50% van betwiste zaken	
A.06	45	Verzamelen informatie voor dagvaarding	Verzamelen bewijstukken (bespreken zaak met de advocaat)	Partijen bij handelszaak	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	5.000	5.000	€ 2.750.000	Q: 50% van betwiste zaken	
A.07	45	Vastleggen van informatie inzake exploit en betekenen exploit (controle, vervoer, betekenen, opstellen bewijsstuk)	Het exploit bevat datum betekening, de naam en woonplaats verzoeker, gegevens deurwaarder, gegevens geadresseerde, gegevens afschrijfhouder.	Deurwaarders				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	3.250	3.250	€ 211.800	8	

B Dagvaardingsprocedure - hoger beroep															
B.01	82, 84, 85	Overleggen van documenten inzake conclusies en akten	Partijen dienen hun conclusies en akten te verstrekken aan de griffie en, indien zij een advocaat inhuren, een afschrift daarvan aan de wederpartij.	Partijen bij hoger beroep				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	3.250	3.250	€ 32.500	8
B.02	343 jo. 111	Opstellen van dagvaarding	Een partij wordt gedagvaard bij exploit. Hierin is opgenomen: a. de door eiser gekozen woonplaats in de gemeente waar de rechter zitting houdt.	Eiser bij hoger beroep	€ 75	15/60	€ 19	€ 200,00	30/60	€ 100	€ 119	3.250	3.250	€ 385.900	8
B.10	113	Overleggen van documenten inzake inschrijving exploit ter	Eiser dient exploit in bij griffie	Eiser bij hoger beroep				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	3.250	3.250	€ 32.500	8
B.15	128 lid 1	Melding / kennisgeving doen van naam en adres gemachtigde of procureur	Opstellen en uitvoeren melding gemachtigde of procureur door gedaagde	Gedaagde bij hoger beroep				€ 60,00	10/60	€ 10	€ 10	3.250	3.250	€ 32.500	8
B.16	347	Overleggen van documenten inzake conclusie van eis	Opstellen en indienen conclusie van eis	Eiser bij hoger beroep	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	4	€ 800	€ 950	3.250	3.250	€ 3.087.500	8
B.17	347	Overleggen van documenten inzake conclusie van antwoord	Opstellen en indienen conclusie van antwoord	Gedaagde bij hoger beroep	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	4	€ 800	€ 950	3.250	3.250	€ 3.087.500	8
B.18	353	Verplicht procureurstelling	Inhuren procureur voor voeren procedure	Eiser bij hoger beroep				€ 125,00	1	€ 125	€ 125	3.250	3.250	€ 406.300	8
B.22	134	Houden van pleidooi / comparitie	Opstellen en uitvoeren pleidooi / comparitie	Partijen bij hoger beroep	€ 75	3	€ 225	€ 200,00	3	€ 600	€ 825	2.500	2.500	€ 2.062.500	8

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedures inzake de beslaglegging door de gerechts-deurwaarder.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
B	Algemene bepalingen tenuitvoerlegging vonnis	€ 50.184.000	Actief	€ -	€ -	€ 50.184.000	!
C	Beslag op goederen die geen registergoederen	€ 55.122.000	Actief	€ -	€ -	€ 55.122.000	!
D	Beslag op onroerende zaken	€ 4.399.200	Actief	€ -	€ -	€ 4.399.200	!
G	Conservatoir beslag	€ 6.237.200	Actief	€ -	€ -	€ 6.237.200	!
Wet:	De procedures inzake de beslaglegging door de	€ 115.942.400		€ -	€ -	€ 115.942.400	

Groep	Onderwerp	Administratieve lasten	AL																	
			Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling			P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie		
								Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal							
B	Algemene bepalingen tenuitvoerlegging vonnissen, beschikkingen en authentieke akten																			
B.01	430 lid 3 jo. 439	Betekening grosse van vonnis aan schuldenaar en bevel van betaling.	De executant huurt een deurwaarder in om het vonnis bij exploit te betekenen aan de geëxecuteerde	Deurwaarders					€ 62,73	1	€ 63	€ 63	800.000	800.000	€ 50.184.000					
C	Beslag op goederen die geen registergoederen zijn																			
C.01	440 jo. 443	Leggen beslag en opstellen aanduiding in beslag genomen goederen	De deurwaarder beschrijft alle in beslag genomen goederen in procesverbaal.	Deurwaarders					€ 115,00	1	€ 115	€ 115	58.000	58.000	€ 6.670.000					9, P kan hoger zijn indien beslagleggen
C.02	443	Betekenen aanduiding in beslag genomen goederen	De deurwaarder tekent procesverbaal aan geëxecuteerde en eventueel bewaarder	Deurwaarders					€ 55,18	1	€ 55	€ 55	34.800	34.800	€ 1.920.300					9, Q = schatting van KBvG.
C.07	466	Aankondigen verkoop door advertentie in plaatselijk dagblad	Opstellen en plaatsen advertentie	Deurwaarders					€ 64,48	1	€ 64	€ 64	2.500	2.500	€ 161.200					9, Q = schatting van KBvG.
C.16	475g	Vaststellen verhaalsmogelijkheden voor beslag onder derden	Uitvoeren inventarisatie verhaalsmogelijkheden bij inkomensverstrekkers anders dan UWV (ja/nee inkomensverhouding)	Inkomensverstrekker	€ 60	5/60	€ 5				€ 5	260.000	260.000	€ 1.300.000					9	
C.17	475g	Vaststellen verhaalsmogelijkheden voor beslag onder derden	Uitvoeren inventarisatie verhaalsmogelijkheden bij inkomensverstrekkers (indien ja: schriftelijke uitwisseling van inkomensgegevens)	Inkomensverstrekker	€ 60	15/60	€ 15				€ 15	260.000	260.000	€ 3.900.000					9	
C.18	475	Opstellen exploit beslag onder derden	Opstellen exploit en leggen beslag onder derden	Deurwaarders					€ 97,24	1	€ 97	€ 97	260.000	260.000	€ 25.282.400					9
C.19	475i	Betekenen beslag (overbetekening)	De deurwaarder moet het beslag aan de geëxecuteerde betekenen	Deurwaarders					€ 55,18	1	€ 55	€ 55	156.000	156.000	€ 8.608.100					9
C.20	476a	Opstellen verklaring derde	Derde dient verklaring op te stellen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen	Derde waaronder het beslag is gelegd	€ 75	30/60	€ 38				€ 38	124.800	124.800	€ 4.680.000					9	
C.21	476b, 477a	Verstrekken afschrift derde verklaring	De deurwaarder verstuurt een afschrift van de derde-verklaring aan de geëxecuteerde	Deurwaarders					€ 20,00	1	€ 20	€ 20	130.000	130.000	€ 2.600.000					9
D	Beslag op onroerende zaken																			
D.01	502 jo. 504	Opstellen exploit voor beslag op onroerende zaak	Opstellen beslag en procesverbaal (controle bij Kadaster)	Deurwaarders					€ 117,78	1	€ 118	€ 118	20.000	20.000	€ 2.355.600					9
D.02	505	Leggen beslag door inschrijven PV in	inschrijven PV in Kadaster	Deurwaarders					€ 47,00	1	€ 47	€ 47	20.000	20.000	€ 940.000					9
D.04	508	Betekenen beslag aan hypotheekhouders	Betekenen beslag aan hypotheekhouders	Deurwaarders					€ 55,18	1	€ 55	€ 55	20.000	20.000	€ 1.103.800					9
G	Conservatoir beslag																			
G.01	700	Opstellen verzoekschrift tot leggen conservatoir beslag	Opstellen en indienen verzoekschrift	Schuldeiser	€ 75	1	€ 75	€ 125,00	1	€ 125	€ 200	23.740	23.740	€ 4.748.000					9	
G.02	702	Opstellen exploit verlot en leggen beslag	verzamelen gegevens, opstellen en betekenen exploit.	Deurwaarders					€ 62,73	1	€ 63	€ 63	23.740	23.740	€ 1.489.200					9

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake bedenkingen en beroep bij een milieuvergunning.	Dossierhouder:	Telefoon:

Samenvatting resultaten			PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
I	Bedenkingenprocedure	€	15.500.000	Actief	€ -	€ -	€ 15.500.000	!
J	Beroep bij raad van State	€	2.370.400	Actief	€ -	€ -	€ 2.370.400	!
Wet: De procedure inzake bedenkingen en beroep		€	17.870.400		€ -	€ -	€ 17.870.400	

Volgnr.	Wets- artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie	AL
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling								
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal						
I Bedenkingenprocedure															€ 15.500.000	
I.01		Verzamelen gegevens ten behoeve van bedenkingen	Verzamelen gegevens ten behoeve van bedenkingen	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	4	€ 300				€ 300	10.000	10.000	€ 3.000.000		
I.02		Opstellen bedenkingen	Opstellen bedenkingen	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	4	€ 300	€ 200,00	4	€ 800	€ 1.100	10.000	10.000	€ 11.000.000		
I.03		Deelnemen aan hoorzitting	Gegevens verzamelen ten behoeve van gedachtewisseling	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	2	€ 150				€ 150	10.000	10.000	€ 1.500.000		
J Beroep bij raad van State															€ 2.370.400	
J.01		Instellen beroep bij Raad van State	Verzamelen gegevens ten behoeve van beroep en opstellen beroepsschrift	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	2	€ 150	€ 200,00	2	€ 400	€ 550	2.616	2.616	€ 1.438.800		
J.02		Uitvoeren beroep bij Raad van State	Partijen werken mee aan behandeling van het verzoek	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	2	€ 150				€ 150	2.616	2.616	€ 392.400		
J.03	8:81	Indienen verzoek voorlopige voorziening	Opstellen en indienen verzoek om voorlopige voorziening	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	30/60	€ 38	€ 200,00	1	€ 200	€ 238	1.135	1.135	€ 269.600		
J.04	8:83	Meewerken aan behandeling verzoek voorlopige voorziening	Partijen werken mee aan behandeling van het verzoek	Partijen bij zaak administratieve rechter	€ 75	30/60	€ 38	€ 200,00	1	€ 200	€ 238	1.135	1.135	€ 269.600		

Domein: Procesrecht	Opdrachtgever: Ministerie van Justitie	Project: Quick Scan AL Procesrecht
Wet: De procedure inzake het verzoek tot faillissement en afwikkeling daarvan.	Dossierhouder: De heer F.R. Salomons	Telefoon:

Samenvatting resultaten							
Groep	Onderwerp	PxQ	Status	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Controle
A	Indienen verzoek tot faillissement	€ 6.828.800	Actief	€ -	€ -	€ 6.828.800	!
B	Afhandelen faillissementverklaring	€ 4.125.000	Actief	€ -	€ -	€ 4.125.000	!
Wet:	De procedure inzake het verzoek tot faillissement	€ 10.953.800		€ -	€ -	€ 10.953.800	

Volgnr.	Wets-artikel	Verplichting	Handeling	Doelgroep	Administratieve lasten						P	Aantal handelingen	Q	PxQ	Referentie
					Interne kosten per handeling			Externe kosten per handeling							
					Uurtarief	Tijd (uren)	Totaal (U-T)	Tarief / OOP	Tijd / Aantal	Totaal					
A	Indienen verzoek tot faillissement										€ 2.599		€ 6.828.800		
A.01	1, 4	Indienen verzoek tot faillissementsverklaring	Verzamelen stukken (vorderingen en steunvorderingen)	Schuldseiser bij faillissement	€ 75	2	€ 150				€ 150	10.000	10.000	€ 1.500.000	
A.02	1, 4	Indienen verzoek tot faillissementsverklaring	Opstellen verzoek door advocaat	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	30/60	€ 100	€ 100	10.000	10.000	€ 1.000.000	
A.03	1, 4	Indienen verzoek tot faillissementsverklaring	Achterhalen uittreksel GBA of KvK om bij het verzoekschrift te voegen	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	10/60	€ 33	€ 33	10.000	10.000	€ 333.300	
A.04	1, 4	Indienen verzoek tot faillissementsverklaring	Indienen verzoek faillissement door advocaat	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	15/60	€ 50	€ 50	10.000	10.000	€ 500.000	
A.05	6	Bijwonen van zitting	Bijwonen van zitting door advocaat	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	1	€ 200	€ 200	10.000	10.000	€ 2.000.000	
A.06	1, 4, 6	Uitvoeren proceshandelingen	Proceshandelingen van de procureur (bekendmaken, bijwonen zitting, afhandelen brieven)	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	1	€ 200	€ 200	2.500	2.500	€ 500.000	Q: 25% van de aanvragen via procureur
A.07		Oproepen per exploit	Inhuren deurwaarder voor uitbrengen exploit	Schuldseiser bij faillissement				€ 65,18	1	€ 65	€ 65	3.000	3.000	€ 195.500	Q: 30% van vzs.
A.08		Afhandelen rechtsmiddelen verweerder	Opstellen processtukken en afhandelen verweer	Schuldseiser bij faillissement				€ 200,00	4	€ 800	€ 800	1.000	1.000	€ 800.000	Q: 10% van VZS P: Aanname van 4 uur
B	Afhandelen faillissementverklaring										€ 900		€ 4.125.000		
B.01	110	Verstrekken van informatie	Opstellen en versturen schuldvordering	Schuldseiser bij faillissement	€ 75	15/60	€ 19				€ 19	187.500	187.500	€ 3.515.600	Q: gem. 25 eisers bij faill
B.02	110	Verstrekken van informatie	Opstellen en versturen bewijsvoering schuldvordering	Schuldseiser bij faillissement	€ 75	45/60	€ 56				€ 56	8.750	8.750	€ 492.200	Q: in 5% van de uitgesproken faill. is er geld voor de conc. eiser.
B.03	138-172	Verstrekken van informatie aan derden	Afhandeling proces door akkoord: stemmen	Schuldseiser bij faillissement	€ 75	10/60	€ 13				€ 13	3.750	3.750	€ 46.900	Q: 2% van de uitgesproken faill.
B.04	173-194	Verstrekken van informatie aan derden	Afhandeling proces door slotuitdelingslijst: gegevens aanleveren.	Schuldseiser bij faillissement	€ 75	10/60	€ 13				€ 13	5.625	5.625	€ 70.300	Q: 3% van de uitgesproken faill.

V Interviewlijst

Interviewgegevens			
Nr.	Contactpersonen	Onderwerp	Functie / Bedrijf
Ministerie van Justitie			
1	De heer Salomons en mevrouw Van der Grinten	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering	Wetgevingsjurist
2	De heer Van Ommeren	Algemene wet bestuursrecht	Wetgevingsjurist
3	De heer Salomons	Faillissementswet	Wetgevingsjurist

Bedrijven/instellingen			
4	Anoniem	Incasso	Advocaat te Den Bosch
5	Anoniem	Beslagrecht	Gerechtsdeurwaarders te Amsterdam en Leeuwarden
6	Anoniem	Arbeid	Advocaat te Amsterdam
7	Anoniem	Faillissement	Advocaat te Haarlem
8	Anoniem	Bepaling Q	Beleidsmedewerker Raad voor de rechtspraak
9	Anoniem	Overeenkomst, onrechtmatige daad en kort geding.	Medewerker rechtsbijstandverzekeraar
10	Anoniem	Overeenkomst, onrechtmatige daad en kort geding.	Medewerker rechtsbijstandverzekeraar
11	Anoniem	Bepaling Q	Hoofd bedrijfsvoering rechtbank
12	Anoniem	Overeenkomst en onrechtmatige daad	Bedrijfsjurist te Hoofddorp
13	Anoniem	Milieurecht	Advocaat te Breda
14	Anoniem	Milieurecht	Jurist te Dordrecht

VI Suggesties voor reductie AL Procesrecht

Op basis van de conclusies in hoofdstuk 5 is een aantal suggesties opgesteld voor het reduceren van (1) de AL uit het procesrecht en (2) de andere lasten verbonden aan het procesrecht. Deze suggesties zijn gedaan door de geïnterviewde deskundigen en bedrijven. In de onderstaande alinea's zijn deze suggesties nader uitgewerkt.

Reductie in 'hoge Q-procedures': incassoprocedure

De AL die voortvloeien uit de incassoprocedure zouden kunnen worden beperkt indien de bedrijven of hun procesvertegenwoordigers eenvoudiger inzage krijgen in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). Hierdoor kan de tijd die wordt besteed aan het achterhalen van de juiste persoons- en adresgegevens van de schuldenaar (ten behoeve van de dagvaarding) worden beperkt.

Een andere mogelijkheid voor het beperken van de tijd die wordt besteed aan de procedure is het project Geldvordering Online¹⁷ dat is gericht op de efficiënte afhandeling van onbetwiste vorderingen. Hiermee wordt door het gebruik van internet de tijdsbesteding van bedrijven beperkt. De belangrijkste stappen zijn.

1. Het bedrijf dient zijn vordering elektronisch in via een Internetportaal van de rechtspraak.
2. De vordering wordt automatisch doorgestuurd naar de gerechtsdeurwaarder naar keuze van de indiener.
3. De gerechtsdeurwaarder (1) toetst de adresgegevens van gedaagde, en (2) onderzoekt of er mogelijkheden tot verhaal zijn. De gerechtsdeurwaarder rapporteert de eiser indien deze toetsen negatief uitvallen.
4. De indiener geeft opdracht tot het opstellen van de dagvaarding aan de gerechtsdeurwaarder en deze brengt de dagvaarding uit aan de gedaagde.
5. De normale procedure vangt aan.

Door het gebruik van deze werkwijze wordt de tijdsbesteding als gevolg van het indienen van de vordering en de doorlooptijd van het geschil verkort.

Reductie in 'hoge Q-procedures': het leggen van beslag

De procedure inzake het leggen van beslag kan efficiënter worden uitgevoerd indien gerechtsdeurwaarders de mogelijkheid krijgen om via elektronische gegevensuitwisseling, mogelijkheden tot het verhalen van de vordering te traceren. Op basis van huidige regelgeving moet de gerechtsdeurwaarder nog veel schriftelijke handelingen verrichten om te achterhalen welke inkomstenbronnen de schuldenaar heeft. Deze werkwijze vergt zowel aan de zijde van de gerechtsdeurwaarders als aan de zijde van de informatieverstrekkers tijd en geld.

Door het uitbreiden van de bevoegdheid om verhaalsmogelijkheden te traceren krijgt de gerechtsdeurwaarder meer inzicht in de inkomstenbronnen van de debiteur. Hierdoor kunnen de beslagen worden beperkt tot de aanwezige inkomstenbronnen en wordt voorkomen dat de gerechtsdeurwaarder beslagopgingen onderneemt c.q. moet ondernemen welke achteraf vruchteloos blijken te zijn. Door de vermindering van het aantal beslagleggingen zullen de AL dalen.

Een verdere reductie van de AL uit het beslag- en executierecht kan worden bereikt door elektronische berichtenverkeer toe te passen bij het traceren van verhaalsmogelijkheden.

De voorgestelde uitbreiding van verhaalsmogelijkheden verhoogt de kwaliteit van de dienstverlening van de gerechtsdeurwaarder. In de huidige werkwijze moet de gerechtsdeurwaarder veelal gebruik maken van verhaalsinformatiebureaus om verhaalsmogelijkheden in kaart te brengen. De wijze waarop deze bureaus

¹⁷ Zie Programma Civiele sectoren, verkrijgbaar bij de Raad voor de Rechtspraak.

hun gegevens verzamelen is – zo blijkt uit sommige publicaties - niet altijd volledig volgens de wettelijke voorschriften. Indien de gerechtsdeurwaarders de voorgestelde bevoegdheid krijgen is de nu bestaande lacune gedicht.

De AL die ontstaan bij de beslaglegging zouden verder kunnen dalen door middel van het elektronisch derdenbeslag. In het uitvoeren van het beslag onder derden (lees: inkomensverstrekkers en banken) zouden veel schriftelijke handelingen zoals het proces-verbaal derdenbeslag en de derdenverklaring, langs een elektronisch kanaal gecommuniceerd kunnen worden. Aan beide zijden (derde en gerechtsdeurwaarder) zal hierdoor de tijdsbesteding en derhalve de AL dalen.

Reductie in ‘hoge P-procedures’

Binnen de procedures inzake een geschil uit overeenkomst, uit onrechtmatige daad en uit vergunningverlening door een bestuursorgaan worden de AL met name veroorzaakt door de tijd die wordt besteed aan het verzamelen van gegevens ten behoeve van de processtukken. Deze tijdsbesteding kan verminderen indien de rechter meer een regierol krijgt in het proces. Hierbij dient hij zich te richten op de belangen van partijen tijdens het begin van de procedure. Door concentratie op de hoofdzaak zullen de voorgaande kosten van partijen beperkt kunnen blijven. De rechter dient hiertoe eerder in het proces betrokken te worden en dient de informatievergaring te beperken. Dit reductievoorstel sluit aan bij het project ‘Regiefunctie van de civiele rechter’¹⁸ uit het Programma Civiele Sectoren. Dit project heeft onder andere als doelstellingen om (1) het voortvarende en effectieve verloop van civiele procedures en (2) de doelmatigheid van deze procedures te bevorderen.

Aanvullend hierop is uit de interviews naar voren gekomen dat partijen meer zullen worden gemotiveerd om (de omvang van) de processtukken te beperken indien de rechter de daadwerkelijke kosten die zijn verbonden aan het verwerken van de stukken zou doorrekenen aan partijen. Deze zullen dan wellicht eerder geneigd zijn om na te denken over efficiëntere procesvoering.

Reductie in overige procedures

De geïnterviewde bedrijven hebben aangegeven dat voor bepaalde geschillen misschien gebruik kan worden gemaakt van een speciaal te vormen procedure. Het doel hierbij is een snelle en efficiënte afhandeling van het geschil. Een voorbeeld is de ‘small claims’-procedure die zou kunnen worden toegepast op de procedure inzake de koopovereenkomst bij de sector kanton. De belangrijkste stappen van de ‘small claims’-procedure zijn:

1. Het bedrijf dient zijn claim elektronisch in via een Internet procedure bij de rechtbank.
2. De rechtbank of de gerechtsdeurwaarder zoeken de juiste adresgegevens bij de claim.
3. De gedaagde en eiser ontvangen een code die toegang geeft tot de betreffende zaak.
4. Partijen leveren de processtukken elektronisch aan.
5. De rechtbank beschikt in de zaak en verstuurt het vonnis elektronisch aan partijen.

Door het gebruik van deze werkwijze wordt, naar verwachting, de tijd die de eiser besteedt aan de informatieverplichtingen beperkt.

De lasten die bedrijven ondervinden uit doorlooptijden van procedures kunnen worden verminderd door het verkorten van wettelijke termijnen.

Afhankelijk van het geschil en de woonplaats van de gedaagde dient de eiser een procureur te stellen teneinde zijn eis voor te kunnen leggen aan de rechter. Dit voorschrift veroorzaakt AL. Uit een aantal interviews komt naar voren dat bedrijven weinig tot geen toegevoegde waarde van de procureur ten opzichte van de reeds door hen ingehuurde advocaat zien. Voorgesteld is om het voorschrift inzake de procureurstelling af te schaffen. Hiertoe wordt op dit moment een wetswijziging voorbereid.

¹⁸ Zie Programma civiele sectoren.

Naast het onderliggende onderzoek zijn er andere bronnen die reductievoorstellen hebben gedaan inzake het procesrecht. Het betreft (1) de reductievoorstellen zoals ingediend door de deskundigen binnen het ministerie van Justitie, (2) de reductievoorstellen zoals ingediend door de Gemengde Commissie van het ministerie van Justitie¹⁹ en (3) de voorstellen van de Raad voor de rechtspraak en de Civiele Sectoren²⁰.

¹⁹ Deze voorstellen zijn beschikbaar binnen het ministerie van Justitie. Aanspreekpunt is de AL-coördinator binnen de directie Wetgeving.

²⁰ Rapport van de Commissie verbetervoorstellen civiel en het Programma civiele sectoren. Deze documenten zijn verkrijgbaar bij de Raad voor de Rechtspraak.